

Wiadomości Uniwersyteckie

SZANOWNI PAŃSTWO,

z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych w imieniu własnym oraz Kolegium Rectorskiego pragnę złożyć Państwu życzenia pogody ducha, zdrowia i radości.

Mam nadzieję, że zbliżające się Święta upłyną w ciepłej, rodzinnej, wiosennej i słonecznej atmosferze.

Prof. dr hab. **Andrzej Dąbrowski**
Rektor UMCS

Tak było na Dniach Otwartych 2010...

DRODZY CZYTELNICY,

oddajemy do Waszych rąk lutowo-marcowy numer „Wiadomości Uniwersyteckich” przygotowany, tak jak wydanie specjalne „Dla Maturzystów”, przez zespół redakcyjny w nowym składzie.

Staramy się upowszechniać sprawy istotne dla życia naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego UMCS dzięki informacjom własnym oraz przygotowanym przez naszych Współpracowników.

Chcemy, aby „Wiadomości Uniwersyteckie” były pismem całej społeczności akademickiej Naszego Uniwersytetu. Staramy się tworzyć takie pismo, z którym Odbiorcy będą się mogli utożsamiać.

Proponujemy również odmienioną szatę graficzną periodyku, strukturę uporządkowaną w siedem tematycznych działów, w których, mamy nadzieję, każdy Czytelnik znajdzie coś dla siebie.

Przyszłość pisma zależy przede wszystkim od naszych Czytelników, dlatego jesteśmy otwarci na propozycje, głosy, listy i opinie wszystkich pracowników i studentów naszej Uczelni.

Redakcja

SPIS TREŚCI

WYDARZENIA

Z życia Uczelni	4
Na Wydziałach	10

ROZMOWA

UMCS za Wielką Wodą	16
---------------------------	----

NAUKA I LUDZIE

Opera minora selecta Josephi Szymański	18
Jubileusz Prof. Jerzego Święcha ...	21
Jubileusz Prof. Adama Panka	22
Młodzież wobec wyzwań globalizacji	24
Wechsler ciągle odkrywany	25
Wpływ granicy państwowej na rozwój Lubelszczyzny	26

KARTKA Z KALENDARZA

Słowo o Profesorze Janie Krzyżu ..	28
In Memoriam: Profesor Tadeusz Radzik (1953–2009)	31

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

Światowa promocja Lublina i Lubelszczyzny	32
Cenna inicjatywa wydawnicza młodych lubelskich psychologów ..	33

Tam na Podlasiu II. Tradycje podlaskiej obrzędowości”	33
--	----

Pomiędzy Białorusią i Polską	34
------------------------------------	----

Nowe książki	35
--------------------	----

Światowy Dzień Książek i Praw Autorskich w Księgarni UMCS. ...	35
---	----

ŻYCIE KULTURALNE

Taniec, śpiew, żywioł – Zespół Tańca Ludowego UMCS ..	36
„Srebrne ogrody” – wieczór poezji prof. Stanisława Popka	37
Robert Kuśmirowski w Brukseli. ...	38
Hidden Places – ukryte miejsca wzdłuż Via Regia	39

SPRAWY STUDENCKIE

Uniwersytecka Studencka Poradnia Prawna	40
Studenckie Targi Organizacji Pozarządowych	40
Rekrutacja do programu Erasmus. .	41
Projekt Synergia – Wirtualna Platforma Współpracy	41
Poza finałem Akademickich Mistrzostw Polski w futsalu	42
Student z tytułem mistrzowskim. .	42
Sport telegram	43
Bal Politologa	44

Wydawca: Uniwersytet
Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-
Skłodowskiej 5,
p. 1607; 20-031 Lublin

Dyżury: pon.-pt.,
godz. 9-13;
tel. 81 537 54 82

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.lublin.pl

Redakcja:
Redaktor naczelny: Grzegorz Żuk
Sekretarz redakcji: Maria Masłowska
Redaktor: Monika Świetlińska

Współpracownicy: Marzena
Bogusiak, Izabela Ejtzel, Monika
Gabrys, Jolanta Jarzyńska, Jakub

Kosowski, Beata Kozłowska, Elżbieta
Krzemińska, Paweł Kucharski,
Maria Młynarska, Monika Nowak,
Marzena Rębisz, Małgorzata Samujło,
Sylvia Skotnicka, Jerzy Żywicki

Okladka: Zdjęcie z Drzwi Otwartych
UMCS 2010, fot. Monika Świetlińska

Druk: „Petit” Skład – Druk – Oprawa

Nakład: 600 egz.

Projekt graficzny i skład: Idealit
& Grzegorz Zychowicz
idealit@idealit.pl, www.idealit.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do
skracania i korekty nadesłanych
tekstów. Ma również prawo do wyboru
tekstów do publikacji. Tekstów
niezamówionych redakcja nie zwraca.

NAGRODA IM. PROF. EDMUNDA PROSTA

Profesor dr hab. Zofia Kawczyńska-Butrym otrzymała nagrodę im. prof. Edmunda Prosta, przyznaną przez Lubelskie Towarzystwo Naukowe za najważniejszą publikację w 2009 roku - książkę z dziedziny socjologii - „Migracje. Wybrane zagadnienia”, opublikowaną przez Wydawnictwo UMCS. W dniu 20 stycznia, podczas posiedzenia Rady Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS, Profesor przyjęła gratulacje od Rektora prof. dra hab. Andrzeja Dąbrowskiego oraz od Dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii, prof. dr hab. Teresy Pękali. Dzięki uprzejmości TVP Lublin goście obejrzel relację z wręczenia nagrody.

Sylwetka

Prof. zw. dr hab. Zofia Kawczyńska-Butrym jest cenionym w kraju i za granicą badaczem oraz ekspertem w zakresie socjologii zdrowia, socjologii rodziny, nierówności społecznych, opieki i pomocy społecznej, a także autorką licznych i bardzo wartościowych publikacji cieszących się nie tylko uznaniem środowiska naukowego, ale także szerokiej rzeszy czytelników.

Słowo o nagrodzonej książce

Migracje. Wybrane zagadnienia, Zofia Kawczyńska-Butrym, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, 2009

Szczególna wartość naukowo-poznawcza tej książki wyraża się w przyjęciu przez Autorkę interdyscyplinarnej analizy problemu migracji. Zofia Kawczyńska-Butrym wzięła w nim pod uwagę paradygmaty socjologii, polityki społecznej, pomocy społecznej, pracy socjalnej, prawa obowiązującego w UE. Przyjęcie takiego założenia pozwoliło jej na przedstawienie syntetycznego i merytorycznego obrazu migracji, co przy obrazowym i żywym stylu przyniosło wspaniały rezultat. Książka może stać się doskonałym podręcznikiem przydatnym pracownikom socjalnym, socjologom, pedagogom, wolontariuszom, pracownikom służb społecznych, administracji rządowej i samorządowej oraz politykom.

Z ŻYCIA

Przygotowania do Festiwalu Nauki

Prorektorzy lubelskich uczelni, w tym Prorektor Ryszard Dębicki, spotkali się 11 stycznia z przewodniczącym Rady Miasta Lublin Piotrem Kowalczykiem, aby omówić sprawy związane z organizacją VII Lubelskiego Festiwalu Nauki.

Dwudziestu najlepszych

13 stycznia Rektor Andrzej Dąbrowski i Prorektor Stanisław Michałowski wręczyli 20 studentom naszej Uczelni dyplomy potwierdzające przyznanie stypendiów naukowych ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Najlepsi studenci UMCS będą otrzymywać stypendia w wysokości 1300 zł miesięcznie.

Wieczory Literackie w styczniu

W Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców odbyło się spotkanie z pisarzem i publicystą Jackiem Bocheńskim w ramach

wznawionych po rocznej przerwie „Wieczorów Literackich”. Pisarz ma na swoim koncie wiele nagród, w tym ostatnio otrzymany złoty medal „Zasłużony Kulturze Gloria Victis”. Wieczór Literacki z udziałem jednego z najwybitniejszych pisarzy polskich poprowadziła dr Anna Nasalska.

Rektor nagrodił medalistów

21 stycznia w spotkaniu medalistów Akademickich Mistrzostw Polski wziął udział Rektor Andrzej Dąbrowski oraz Prorektor ds. studenckich Stanisław Michałowski. Na spotkaniu byli obecni sportowcy, trenerzy najlepszych sekcji

oraz działacze Centrum Kultury Fizycznej i Klubu Uczelnianego AZS UMCS. Prof. A. Dąbrowski, dziękując sportowcom za trud włożony w codzienny trening i godne reprezentowanie Uczelni na arenie wojewódzkiej oraz ogólnopolskiej, życzył utrzymania przez UMCS medalowej pozycji wśród uniwersytetów w klasyfikacji Akademickich Mistrzostw Polski. Do gratulacji dołączył mgr Krzysztof Krawczyk, dyrektor Centrum Kultury Fizycznej UMCS. Podziękował również Władzom Rektorskim za wsparcie sportu akademickiego i troskę o jego rozwój.

140 milionów z UE

25 stycznia Rektor UMCS Andrzej Dąbrowski wręczył listy gratulacyjne i nagrody finansowe pracownikom kierunków przyrodniczych naszej Uczelni, którzy, chcąc ulepszyć bazę dydaktyczną i poprawić warunki pracy, zdobyli ze środków Unii Europejskiej aż 140 mln zł. Nagrodzeni wnieśli istotny wkład w pozyskanie tych środków i za swoją pracę nie otrzymali wynagrodzenia.

Informatyzacja UMCS

Całe miasteczko akademickie wkrótce będzie miało dostęp do bezprzewodowego Internetu. Uniwersytet otrzymał dotację z Unii Europejskiej na realizację projektu „Informatyzacja UMCS”. Kwotę prawie 4 mln zł Uczelnia otrzymała w ramach „Regionalnego Programu Operacyjnego”. Dzięki temu miasteczko zostanie wyposażone w sieć Wi-Fi.

Spotkanie z emerytowanymi pracownikami

27 stycznia w siedzibie Związku Nauczycielstwa Polskiego miało miejsce spotkanie członków związku - pracowników Uczelni, którzy w 2009 r.

UCZELNI...

przeszli na emeryturę. Rektor Andrzej Dąbrowski podziękował zebranym za wieloletnią pracę na Uniwersytecie. Obecni byli też Prorektorzy Ryszard Szczygieł, Stanisław Michałowski, Ryszard Dębicki oraz Kanclerz UMCS Mirosław Urbanek. Podczas spotkania Prezes Zarządu ZNP Henryk Kowalski wręczył gościom drobne upominki, składając jednocześnie serdeczne życzenia.

Wręcono Nagrodę Giedroycia

27 stycznia Rektor Andrzej Dąbrowski i Prorektor Ryszard Szczygieł wzięli udział w spotkaniu z laureatami tegorocznej nagrody naukowej im. Jerzego Giedroycia, przyznawanej przez UMCS. Za trzytomowe dzieło wydane przez PAN pod ty-

tułem „Dzieje inteligencji polskiej do roku 1918” nagrodę otrzymali prof. dr hab. Jerzy Jedlicki, doc. dr hab. Maciej Janowski oraz doc. Magdalena Micińska z Instytutu Historii PAN w Warszawie.

Wspólne wnioski na projekty unijne

29 stycznia Ministerstwo Rozwoju Regionalnego wprowadziło ograniczenia w ilości wniosków składanych na konkursy o dofinansowanie. Decyzją ministerstwa każda instytucja może składać jeden wniosek na jeden konkurs. W związku z nowym rozporządzeniem odbyło się spotkanie Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. dra hab. Ryszarda Dębickiego z wydziałowymi koordynatorami ds. funduszy ze-

wewnętrznych. Podczas rozmów ustalono, że w ramach współpracy między Wydziałami będą budowane wspólne wnioski. Dotyczy to pracowników, którzy chcą aplikować w tym roku o projekty związane przede wszystkim z nauką w ramach „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”. Propozycje na pierwszy kwartał zostały już przyjęte przez Dział Projektów i Funduszy Zewnętrznych.

Konferencja MEN

4 lutego Centrum Kongresowym Uniwersytetu Przyrodniczego odbyła się konferencja „Kierunki zmian w kształceniu zawodowym oraz kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej”, zorganizowana przez

BUDOWA INSTYTUTU INFORMATYKI

Zakończyła się procedura przetargowa na budowę Instytutu Informatyki UMCS. Wygrała firma „Budimex”, która podpisała z Uniwersytetem umowę na realizację projektu. Według zapewnień firmy w październiku 2011 roku Instytut ma być oddany do użytku. Inwestycja warta jest ponad 40 mln złotych. Większość tej kwoty UMCS pozyskał z programu „Rozwój Polski Wschodniej”.

Fot. Marcin Środek

Fot. Marcin Środek

Tak będzie wyglądała nowa część Wydziału MFil

Z PRAC SENATU

Obrady Senatu – 27 stycznia

W trakcie obrad Senat przyjął Uchwałę w sprawie nadania Medalu „Zasłużony dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej” prof. dr. hab. Janowi Mazurowi, Uchwałę w sprawie zmiany nazwy kierunku studiów „logopedia z audiofonologią” prowadzonego przez Wydział Humanistyczny UMCS na nazwę „logopedia z audiologią” oraz Uchwałę w sprawie obniżenia pensum dydaktycznego Rektorowi UMCS.

Senat przyjął również w formie uchwały Koryktę Planu Rzeczowo-Finansowego na rok 2009, zaopiniował Regulamin Organizacyjny Administracji UMCS oraz zatwierdził karty okresowej oceny nauczycieli akademickich magistrów i doktorów na Wydziałach: Biologii i Nauk o Ziemi oraz Chemii.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków Rad Wydziałów dotyczących m.in.: utworzenia Pracowni Monitoringu Meteorologicznego oraz mianowania dr. hab. Lecha Lechowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony oraz przedłużenia zatrudnienia prof. dr. hab. Andrzejowi Baranowi na stanowisku profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony. Senat pozytywnie odniósł się również do zmiany nazwy Katedry Prawa Wspólnot Europejskich na Katedrę Prawa Unii Europejskiej na Wydziale Prawa i Administracji oraz zmian nazwy Zakładu Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego na Zakład Edukacji Polonistycznej i Innowacji Dydaktycznych.

Senat wyraził zgodę na mianowanie pracowników Wydziału Humanistycznego: dr. hab. Marię Falską na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony, dr. hab. Dariusza Trześniowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony oraz dr. hab. Tomasza Woźniaka na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony, a także pracowników Wydziału Ekonomicznego: prof. dr. hab. Bogumiły Muchy-Leszko na stanowisko profesora zwyczajnego oraz prof. dr. hab. Mariana Żukowskiego na stanowisko profesora zwyczajnego oraz pracowników Wydziału Politologii: dr. hab. Bożeny Dziemidok-Olszewskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony oraz mianowania dr. hab. Waldemara Parucha na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony.

Paweł Kucharski

Ministerstwo Edukacji Narodowej. W spotkaniu uczestniczyli m.in. Prorektor Stanisław Michałowski i dr Wiesław Grzegorzcyk.

SYNERGIA nauki i biznesu – spotkanie władz i przedsiębiorców

4 lutego odbyło się spotkanie inicjujące cy-

kliczną współpracę z biznesem Lubelszczyzny w ramach projektu „Synergia - kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej”. Cele i założenia projektu zaprezentowała prodziekan WE, prof. nadzw. dr. hab. Agnieszka Sitko-Lutek, kierownik merytoryczny projektu. W dyskusji dotyczącej możliwości współpracy Wydziału z przedstawicielami biznesu udział wzięli prezesi i reprezentanci największych przedsiębiorstw i organizacji pracodawców Lubelszczyzny, m.in.: Marek Dalmata (BRE Bank), Grzegorz Dębiec (TRANSHURT Sp. z o.o.), Grażyna Fiok (Kredyt Bank), Dariusz Jodłowski (Związek Prywatnych Pracodawców Lubelszczyzny Lewiatan), Maciej Maniecki (Rada Przedsiębiorczości Lubelszczyzny), dr Zenon Pokojowski (Zakłady Azotowe Puławy SA), Beata Sutryk (Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.), Marek Wagner (MPWiK Lublin oraz Regionalna Izba Gospodarcza), Piotr Waszak (Lubelski Oddział ZUS) oraz Stanisław Zieliński (Bank Ochrony Środowiska).

Zarówno władze Wydziału Ekonomicznego UMCS, jak i przedstawiciele przedsiębiorstw stwierdziły, iż zacieśnienie kooperacji między Uczelnią a biznesem daje obopólne korzyści i zapowiedzieli chęć uczestnictwa w dalszych działaniach poświęconych problematyce współpracy nauki i biznesu, m.in. przez utworzenie Rady Przedsiębiorców przy Wydziale Ekonomicznym UMCS jako organu pełniącego funkcję doradczą i konsultacyjną dla Rady Wydziału w procesach dostosowywania oferty dydaktycznej

do potrzeb rynku pracy. Przedstawiciele biznesu zaoferowali także chęć intensywnego włączenia się w organizację praktyk zawodowych oraz staży dla studentów WE.

Studia w Chicago

6 lutego Rektor Andrzej Dąbrowski był gościem honorowym delegacji UMCS, która udała się do USA. Wizyta była związana z uruchomieniem studiów nauczania języka polskiego w Chicago. Rektorowi towarzyszył prof. Jan Mazur, dyrektor Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS.

Jubileusz profesora Stefana Warchoła

W Dworcu Kościuszków zorganizowano spotkanie jubileuszowe z okazji 80. urodzin prof. Stefana Warchoła, który pracuje na UMCS od pięćdziesięciu czterech lat. Profesor jest jednym z głównych twórców studiów slawistycznych na naszej Uczelni. W jubileuszu uczestniczył m.in. Prorektor Ryszard Szczygieł.

UMK świętuje

19 lutego Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu obchodził 65-lecie swojego istnienia. W uroczystościach wzięły udział Rektor naszej Uczelni Andrzej Dąbrowski. Jedną z uroczystości związanych z obchodami było wręczenie tytułu doktora honoris causa profesorowi Januszowi Trzcińskiemu (konstytucjonalista, profesorowi nauk prawnych, prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego).

Będzie bezpiecznie

24 lutego odbyło się spotkanie Prorektora Stanisława Chibowskiego z władzami województwa, przedstawicielami lubelskich uczelni i różnych instytucji. W Komendzie Wojewódzkiej Policji w Lublinie omówili problem zapewnienia studentom i naukowcom warunków bezpieczeństwa i ukazanie Lublina jako bezpiecznego i komfortowego miejsca studiów i aktywności naukowej.

Nowy Uniwersytet w Lublinie

Jan Pomorski, profesor historii UMCS, pełnomocnik MNiSW ds.

powstania Polsko-Ukraińskiego Uniwersytetu Europejskiego, wygłosił wykład dotyczący założeń programowych Uniwersytetu. W Auli Wydziału Humanistycznego zgromadzili się nie tylko nauczyciele akademicy i studenci, ale również przedstawiciele lubelskich mediów. Podczas wykładu Profesor zaprezentował szczegółowy program budowy uniwersytetu (akty prawne,

baza dydaktyczna, poziomy kształcenia, finansowanie, struktura organizacyjna, siedziba i jego filie, współpraca z uczelniami w Polsce i na Ukrainie), dodając, że uczestniczenie w budowie tego uniwersytetu jest ogromną szansą dla Lublina. Jak zapewnił Jan Pomorski, z końcem marca powinien zakończyć się etap organizacyjny. – Uczestniczymy w czymś unikatowym – podsumował pracę nad projektem.

O rozwoju szkolnictwa wyższego

Fundacja Rektorów Polskich działa na rzecz rozwoju edukacji, nauki i kultury w Polsce. Prezesem Fundacji jest prof. Jerzy Woźnic-

ki, który 26 lutego gościł w Lublinie. Tego dnia w auli Uniwersytetu Przyrodniczego przedstawił efekty pracy nad Strategią Rozwoju Szkolnictwa Wyższego w Polsce do 2020 roku opracowaną przez zrzeszenie Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich. W otwartym spotkaniu wzięli udział: prezydent Miasta Lublin Adam Wasilewski, rektorzy lubelskich uczelni, w tym prorektor ds. kształcenia prof. dr hab. Stanisław Chibowski, nauczyciele akademicy oraz przedstawiciele środowiska studenckiego.

Całość poprowadził Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego prof. dr hab. Marian Wesołowski. Prezes Fundacji szczegółowo przedstawił

„BIZNES TO WYŚCIG, W KTÓRYM NIE MA METY”

Leszek Czarnecki

To jedna z sentencji Leszka Czarneckiego, który razem z zaproszonymi gośćmi odwiedził nasz Uniwersytet 10 marca. Jako inicjator debat „Spotkania, panele, ciekawi ludzie” wybrał naszą Uczelnię, aby przekazać studentom wiedzę na temat prowadzenia biznesu i samej przedsiębiorczości. Obok najbogatszego człowieka w Polsce, prywatnego przedsiębiorcy, założyciela GETIN Banku, Noble Banku, Open Finance i LC Corp, zasiedli: Wojciech Inglot, prezes zarządu firmy kosmetycznej Inglot, Michael Moritz, właściciel sieci restauracji Subway w Polsce oraz Wojciech

Kostrzewa, prezes zarządu i dyrektor Generalny Grupy ITI.

Zgromadzeni w Auli Uniwersyteckiej (WPiA) studenci na pytanie Michała Macierzyńskiego o to, kto chce pracować w korporacji, a kto jako prywatny przedsiębiorca, niemal jednogłośnie wybrali tę drugą opcję. – To ewenement, bo studenci na innych uczelniach wolą jednak pracować w korporacjach – podsumował prowadzący. 1,5 godzinna rozmowa toczyła się wokół

czasie i w odpowiednim miejscu – mówił Michael Moritz, choć jak podkreślał, drażni go słowo „szczęście”. Liczą się również umiejętności, ciekawa osobowość, wiedza, kreatywność i wytrwałość, z naciskiem na tę ostatnią.

Całą debatę obserwowali dziennikarze lokalnych mediów i TVN CNBC Biznes. W cyklu debat biorą udział czołowe uczelnie ekonomiczne w Polsce. Jedną z nich był UMCS.

Od lewej: Michał Macierzyński, Wojciech Kostrzewa, Leszek Czarnecki, Wojciech Inglot i Michael Moritz

Z PRAC SENATU

Obrady Senatu – 24 lutego

W trakcie posiedzenia Senatu przyjął Uchwałę w sprawie zatwierdzenia recenzji przygotowanej przez prof. dr. hab. Andrzeja Kidybę, dotyczącą nadania prof. dr. hab. Stanisławowi Sołtyśkiemu godności doktora honoris causa oraz Uchwałę w sprawie zlecenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego polegającego na zorganizowaniu kursu dokształcającego dla kandydatów na lektorów języka polskiego w zagranicznych ośrodkach akademickich w 2010 r.

W czasie posiedzenia Senatu przyjęto dwie uchwały inwestycyjne: Uchwałę w sprawie inwestycji „Przebudowa budynku Rektoratu UMCS związana z dostosowaniem do aktualnych przepisów przeciwpożarowych” oraz Uchwałę w sprawie inwestycji „Przebudowa basenu w Centrum Kultury Fizycznej UMCS przy ul. Langiewicza 22 – Wykonanie wentylacji mechanicznej i klimatyzacji podbasenia i niecki basenowej”.

Senat przyjął dwie uchwały dotyczące utworzenia nowego kierunku studiów na Wydziale Politologii UMCS: pierwszą, w sprawie utworzenia unikatowego kierunku studiów – „Studia Wschodnioeuropejskie” oraz drugą, w sprawie wniosku do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wyrażenia zgody na prowadzenie studiów pierwszego stopnia na kierunku „Studia Wschodnioeuropejskie”.

Ponadto Senat pozytywnie odniósł się do wniosków Rad Wydziałów: Matematyki, Fizyki i Informatyki o przedłużenie zatrudnienia dr. hab. Jerzego Żuka na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony, Wydziału Chemii o mianowanie prof. dr. hab. Stanisława Mikusa na stanowisko profesora zwyczajnego oraz Wydziału Pedagogiki i Psychologii o mianowanie prof. dr. hab. Janusza Kirenki na stanowisko profesora zwyczajnego.

Paweł Kucharski

działalność KRASP: cele, strategie, sposoby promocji polskich uczelni na arenie międzynarodowej, zwrócenie uwagi na potencjał badawczy wymagający rozwoju. Duże zainteresowanie w ostatniej części spotkania wzbudził temat studiów płatnych i prawnych rozwiązań proponowanych przez KRASP strategii.

Passent w Salonie Polityki

Daniel Passent, dziennikarz, dyplomata, satyryk i pisarz jednocześnie odwiedził Wydział Politologii. Był on gościem organizowanego przez Wydział i tygodnik „Polityka” spotkania „Salon Polityki”. Autor zaprezentował książkę „Pod napięciem”, będącą zbiorem felietonów. Spotkanie poprowadziła prof. Iwona Hofman.

Spotkania z fizyką

Od 6 marca trwają organizowane dla szkół średnich przez Instytut

Fizyki „XIX Spotkania z Fizyką”. Wykłady dla uczniów i nauczycieli poprowadzili już prof. dr hab. M. Rogatko (wykład „Na krańcach czasu”), dr J. Mycka („Indukcja matematyczna wśród piratów”), mgr R. Kazański („Muzeum fizyki”), prof. dr hab. K. Wysokiński („Nadprzewodnictwo – kwantowe zjawisko w makroskali”). Przed nami ostatni wykład, który poprowadzi dr M. Krawiec („Jak wygląda atom – skaningowa mikroskopia tunelowa”).

Kobieta Lubelszczyzny

Po raz pierwszy w tym roku odbył się zorganizowany przez wicewojewodę lubelską Henrykę Strojnowską Kongres Kobiet Lubelszczyzny. W czasie jego trwania prof. dr hab. Iwona Hofman, kierownik Zakładu Dziennikarstwa na Wydziale Politologii, otrzymała tytuł Kobiety Lubelszczyzny. Wyróżnienie przyznano w kategorii Nauka.

Fot. Martyna Skrok

Spotkanie na Wydziale Politologii zorganizowano z okazji Dnia Kobiet

KOBIETY I WŁADZA

W Dniu Kobiet odbyła się debata Rady Wydziałowej Samorządu Studentów Wydziału Politologii. Spotkanie z kobietami świata polityki zatytułowane „Kobiety i władza” dotyczyło sytuacji płci pięknej w polityce, a wypowiadały się: wicewojewoda lubelska Henryka Strojnowska, posłanka PiS Małgorzata Sadurska, posłanka PO Magda Gąsior-Marek, dr Sylwia Nadgrodkiewicz z Zakładu Filozofii i Socjologii Polityki UMCS.

KRAINA ŁAGODNOŚCI

MARKA KUCHARCZYKA

Autor otwartej 26 stycznia 2010 roku w Muzeum UMCS wystawy „Notatki z podróży. Kraina łagodności” dr hab. Marek Kucharczyk znany jest nie tylko na terenie naszej Uczelni. W swoim dorobku fotograficznym ma osiem wystaw indywidualnych oraz kilkadziesiąt wystaw zbiorowych, prezentowanych na terenie kraju i regionu. Swoje fotografie publikował także w naukowych i popularnonaukowych czasopismach i wydawnictwach książkowych. Był inicjatorem utworzenia galerii „Pod palmą”, na Wydziale BiNoZ, mającej na swoim koncie ponad trzydzieści wystaw. Obecnie jest jej kuratorem. Marek Kucharczyk przez ponad dziesięć lat prowadził ze studentami zajęcia z fotografii przyrodniczej i opiekuje się Studenckim Kołem Fotografii Przyrodniczej.

Na ostatniej wystawie z inaugurującej cykl „Poznanie pasje profesorów UMCS”, którą można było oglądać przez cały luty zaprezentowano trzydzieści fotografii (kolorowych oraz kilka czarno-białych). Fotografie są rodzajem dokumentów ukazujących nastrojowy, spokojny pejzaż jednego miejsca na Roztoczu. Ogólne plany pól, zbliżenia pojedynczo rosnących na miedzach drzew autor ukazuje w ciągu zmieniających się pór roku i czasu dnia. Gra kolorów, cieni ilustruje wybrane przez autora jedno miejsce z „krajiny łagodności”.

Zapytany o swoją „krajnę łagodności” mówi:

– Jest to przede wszystkim Roztocze, na wystawie prezentowane są okolice Tokar i Otroczy. Ilekroć jestem w tamtych okolicach zawsze robię zdjęcia. Starałem się – co oglądający z pewnością zauważą – wyko-

nywać fotografie tego samego miejsca o różnych porach roku i dnia. Jest to swojego rodzaju sentymentalna dokumentacja. Uważam jednak, że taka przysłowiowa kraina łagodności istnieje wokół każdego z nas. Można ją zobaczyć podczas codziennego dojazdu do pracy, podczas weekendowego wypadu za miasto. Wystarczy tylko chwila refleksji i gotowość zobaczenia tam czegoś wyjątkowego, czegoś oryginalnego. Naturalnie łatwiej jest sfotografować tematy czy obiekty egzotyczne. Niektóre już same z siebie są interesujące, proszę obejrzyć ostatnią ekspozycję w galerii „Pod palmą” zatytułowaną „Horyzonty pustyni”. Fotografowanie codzienności jest o wiele trudniejsze, wymaga pewnej ciekawości i pewnej wrażliwości od autora.

O swoich początkach fotograficznych mówi:

– Zainteresowanie fotografią zaszczerpił we mnie ojciec. Właściwie było to jeszcze w szkole podstawowej. Doskonale pamiętam swój pierwszy aparat, którym był radziecki „Zorkij”.

Na poważnie zająłem się fotografią, decydując się na fotografię przyrodniczą podczas studiów.

Wiele osób sądzi, że dzisiaj przy tak wyrafinowanym i dostępnym sprzęcie, przy jego technicznych, wyjątkowych możliwościach każdy może fotografować. Jest to naturalnie możliwe. Ale nie wszystkie zdjęcia będą artystyczne. W obiektyw patrzeć musi nie tylko świadomy możliwości sprzętu autor, ale także wrażliwy, ciekawy codziennego świata człowiek. Wszyscy oglądający wystawę dr. hab. Marka Kucharczyka, obserwując dokonania autora, zechcą może sami tego spróbować.

Elżbieta Mulawa-Pachoł

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Instytut Sztuk Pięknych

„Przeciw Nienawiści”

Studentki Instytutu Sztuk Pięknych zakwalifikowały się I Międzynarodowego Biennale Młodej Grafiki „Prima Septembris – Przeciw Nienawiści” Wrocław 2009. Aleksandra Fiut (z pracowni prof. Artura Popka), Aleksandra Wyłupek, Katarzyna Jaklinska (pod kierunkiem ad. Alicji Snoch-Pawłowskiej), Alicja Pulik i Adrianna Awdziejczyk (pod kierunkiem ad. Adama Panka) wykonały swoje prace tradycyjnymi warsztatowymi technikami graficznymi, tylko czarno-białymi i odbitymi w jednym egzemplarzu autorskim. Wystawa pokonkursowa znalazła się w synagodze „Pod białym bocianem” we Wrocławiu i Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu. Ekspozycję tworzyły 54 prace graficzne, nadesłane przez studentów wyższych szkół plastycznych z Izraela, Niemiec, Polski i Rosji.

Instytut Muzyki

Doktoraty

12 stycznia w Instytucie Kultury i Komunikowania Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgra Macieja Białasa, asystenta w Zakładzie Pedagogiki Instrumentalnej Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego UMCS. Temat rozprawy: „Media w upowszechnianiu muzyki poważnej”. Promotorem był prof. zw. dr hab.

Karol B. Janowski (Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie), recenzentami zaś prof. zw. dr hab. Wiesław Godzic (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie) i dr hab. Teresa Sasińska-Klas, prof. nadzw. (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie).

20 lat minęło

Upłynęło 20 lat od momentu, kiedy na Wydziale Artystycznym powstał Zakład Pedagogiki Instrumentalnej. Jest on jednym z dziewięciu zakładów w Instytucie Muzyki. Pracownicy Zakładu, muzycy instrumentalni, prowadzą ożywioną działalność koncertową w kraju i za granicą, współpracują z Filharmonią Lubelską, Akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka”, Stowarzyszeniem Polskich Artystów Muzyków, Ministerstwem Kultury i Sztuki, uczelniami artystycznymi i placówkami kulturalno-oświatowymi. Są również wykonawcami koncertów okolicznościowych związanych z UMCS, uczestniczą w sympozjach naukowych, konkursach, festiwalach, pełniąc nierzadko funkcję jurorów, prowadzą kursy i warsztaty muzyczne. Bogaty dorobek artystyczny pozwala na podnoszenie kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej w formie przewodów doktorskich i habilitacyjnych. W 2004 roku została wydana płyta CD z nagraniami artystów dokonanyymi z okazji 15-lecia istnienia Zakładu i 60-lecia UMCS. Na uwagę zasługuje powstanie przy Wydziale Artystycznym zespołu instrumentalnego Tanguillo (w jego skład wchodzi czterech pracowników Zakładu).

W związku z Jubileuszem zaplanowano wiele koncertów:

21.04.2010 r.; godz. 18.00 Recital skrzypcowy, Recital fletowy, Sala Kameralna IMWA UMCS,

12.05.2010 r.; godz. 17.00 Audycja muzyczna studentów Wydziału Artystycznego, Sala Kameralna IMWA UMCS,

26.05.2010 r.; godz. 18.00 „Muzyczne opowieści” – koncert, Sala Kameralna IMWA UMCS,

23.10.2010 r.; godz. 18.00 Koncert z okazji Inauguracji Roku Akademickiego oraz zakończenia obchodów Jubileuszu, Sala Koncertowa Filharmonii Lubelskiej, ul. M. Curie-Skłodowskiej 5.

Kierownik i pracownicy Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej serdecznie zapraszają społeczność akademicką na koncerty jubileuszowe.

Marlena Rekiel-Zezula

WYDZIAŁ CHEMII

Doktoraty

15 lutego Rada Wydziału Chemii nadała stopień doktora nauk chemicznych w zakresie chemii mgr Anicie Sędk – doktorantce z Zakładu Radiochemii i Chemii Koloïdów. Temat rozprawy: „Badania adsorpcji specyficznej jonów węglanowych na granicy faz wybrane tlenki metali / wodny roztwór elektrolitu”. Promotorem był prof. dr hab. Władysław Janusz (UMCS), a recenzentami prof. dr hab. inż. Jan Drzymała (Politechnika Wrocławska) i prof. dr hab. Bronisław Jańczuk (UMCS).

Wyjazdy zagraniczne pracowników

W ramach współpracy naukowej z prof. Orestem Pizio prof. dr hab. Stefan Sokołowski przebywał od

4 do 27 lutego w Narodowym Uniwersytecie Meksykańskim w Meksyku. ❧

Od 5 do 8 lutego dr hab. Janusz Ryczkowski, prof. nadzw. UMCS, brał udział w spotkaniu Eurobachelor i Euromaster Label Committee, które odbyło się w Grecji. ❧

W ramach stażu naukowego dr Agata Bartyzel wyjechała 9 lutego do The Environmental Analytical Chemistry, School of Chemistry, University of the Witwatersrand w Republice Południowej Afryki. Staż potrwa do 16 grudnia bieżącego roku. ❧

Od 25 do 27 lutego mgr Dorota Pietras-Ozga brała udział w seminarium naukowym dotyczącym realizacji wspólnego projektu z firmą ASTRIUM SAS, który odbył się w Reims we Francji.

Dzień dłużej w tym samym mieście przebywał Mariusz Barczak, który wziął udział w konsultacjach naukowych poświęconych realizacji wspólnych badań z Univesite de Reims Champagne Ardenne. ❧

Od 22 do 27 lutego dr Dorota Kołodzyńska przebywała na Uniwersytecie Kyiv-Mohyla Academy na Ukrainie w celu prezentacji wyników badań na konferencji w Kijowie. ❧

W dniach 28 lutego - 5 marca dr hab. Ryszard M. Janiuk wziął udział w międzynarodowej konferencji na temat edukacji przyrodniczej - projekt PARSEL, przedstawił komunikat „Pre and in-service teacher's education promoting application of strategies enhancing pupils' interest during process of science learning”. Konferencja odbyła się we Freie Universitat w Berlinie. ❧

Wizyty gości

W dniach 1-15 lutego przebywał w Lublinie dr Yaroslav Ilnytsky (Institute for Condensed Matter Physics, National Academy of Sciences of Ukraine) w ramach współpracy naukowej. Doktor został zaproszo-

ny przez prof. dr. hab. Stefana Sokołowskiego z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych. ❧

Od 8 do 12 lutego na zaproszenie prof. dr hab. Małgorzaty Borówko z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych przebywał u nas profesor Martin Schoen z Stranski-Laboratorium für Physikalische und Theoretische Chemie Technische Universität (Berlin). ❧

Od 2 do 4 lutego na Wydziale Chemii przebywał dr Assai Friedler z Institute of Chemistry The Hebrew University of Jeruzalem. Profesor wygłosił cykl wykładów „Chemistry of Proteins – Advanced Biophysical Methods” dla słuchaczy studiów doktoranckich, studentów oraz pracowników wydziałów chemicznych, biologicznych i medycznych. ❧

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Nominacje

1 lutego na stanowiska profesorów zwyczajnych zostali mianowani prof. dr hab. Bogumiła Mucha-Leszko w Katedrze Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej oraz prof. dr hab. Marian Żukowski w Katedrze Funkcjonowania Gospodarki Instytutu Ekonomii i Finansów. ❧

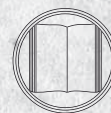

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Grant naukowy

Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej, prof. dr hab. Ryszard Dębicki,

przyznał grant zespołowy na realizację w bieżącym roku projektu „Nowe postaci racjonalności praktyczno-poznawczej człowieka w epistemologii i nauce” dla Zakładu Ontologii i Teorii Poznania w Instytucie Filozofii. Kierownikiem projektu jest dr hab. Marek Hetmański, profesor nadzwyczajny UMCS. Zespół badawczy tworzą: dr hab. Janusz Jusiak, dr hab. Andrzej Łukasik, dr Mariola Kusztyk-Bytniewska, dr Andrzej Kapusta, dr Konrad Talmont-Kamiński, dr Andrzej Kubiś, mgr Marcin Trybulec. ❧

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Instytut Filologii Polskiej

Instytut dla szkół partnerskich

8 stycznia IFP gościł ponad 400 osób z dwunastu partnerskich szkół średnich (z Biłgoraja, Kraśnika, Lubartowa, Lublina, Łukowa, Międzyrzecza Podlaskiego, Parczewa, Puław, Radomia, Radzyna Podlaskiego, Ryk i Świdnika). Głównym koordynatorem ds. współpracy ze szkołami partnerskimi jest dr Dorota Filar, którą wsparła dyrekcja Instytutu, liczne grono wykładowców i współpracowników oraz Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów. Było to już kolejne spotkanie z licealistami naszego regionu, podczas którego odbyły się wykłady, warsztaty, prezentacje, seminaria oraz wydarzenia artystyczne inspirowane minionymi Świętami Bożego Narodzenia.

Emilia Wronka

24 lutego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej „Z problemów autobiografizmu w wybranych utworach prozatorskich Wilhelma Macha”

mgr Anny Dajlidy. Promotorem jest prof. dr hab. Eugenia Łoch, recenzentami: prof. dr hab. Bolesław Faron (UP Kraków), prof. dr hab. Krzysztof Biliński (Uniwersytet Wrocławski).

Instytut Filologii Słowiańskiej

W ramach współpracy Zakładu Filologii Ukraińskiej z Katedrą Dialektologii Polskiej Uniwersytetu Łódzkiego prof. Lubow Frolak i prof. F. Czyżewski uczestniczyli w sesji naukowej poświęconej łódzkiej szkole dialektologicznej, która odbyła się na Uniwersytecie Łódzkim 28 stycznia. Prof. Frolak i prof. Czyżewski wygłosili referaty poświęcone znaczeniu łódzkiej szkoły dialektologicznej dla badań nad gwarami ukraińskimi.

Publikacje

F. Czyżewski, *Nekropolie jako znak kultury pogranicza*, Rozprawy Komisji Językowej Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, t. XXXVI, pod red. Jana Miodka i Włodzimierza Wysoczańskiego, Wrocław 2009, s. 13-32.

A. Dudek-Szumigaj, *Inskrypcja lamentacyjna jako komunikat językowy (na przykładzie nekropolii prawosławnych Lubelszczyzny)*, „Rozprawy Komisji Językowej” Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, t. XXXVI, pod red. Jana Miodka i Włodzimierza Wysoczańskiego, Wrocław 2009, s. 33-46.

W 15 numerze gazety „Filolog” zostały opublikowane recenzja „Powieści naturalnej” Georgiego Gospodinova autorstwa Eweliny Fałety i reportaż Elizy Małeckiej z prezentacji książki i spotkania z autorem w Warszawie. W numerze został zamieszczony również materiał z badań terenowo antropologicznych prowadzonych we wsi Padesh. W badaniach brały udział studentki slawistyki: Diana Wodnicka i Joanna Szeretucha, studiujące w ramach programu Erasmus na Uniwersyte-

cie Południowozachodnim w semestrze zimowym roku akademickiego 2009/2010.

Pokazy filmów rosyjskich

Już blisko rok w Instytucie Filologii Słowiańskiej odbywają się pokazy filmów rosyjskich w ramach nieformalnego koła filmowego „Kinomaniak” pod opieką dr Ewy Białek z Zakładu Języka Rosyjskiego. Projekcje zraszają miłośników współczesnego kina rosyjskiego oraz klasyki kina radzieckiego z różnych lat i kierunków studiów. Celem projekcji jest zapoznanie studentów z kinematografią rosyjską, kultowymi filmami, reżyserami i aktorami zarówno starszego, jak i młodszego pokolenia. Jest to zarazem doskonały sposób nauki języka i odkrywania różnych oblicz Rosji – dawnej i współczesnej, Rosji różnych środowisk, Rosji nowoczesnej i prowincjonalnej. Do tej pory prezentowane były m.in. filmy Fiodora Bondarczuka, Nikity Michalkowa, Iwana Wyrypajewa, Pawła Łungina.

Ewa Białek

Konkursy

Instytut Filologii Słowiańskiej, Kolegium Licencjackie w Białej Podlaskiej, Koło Naukowe Slawistów przy Kolegium Licencjackim w Białej Podlaskiej i Podlaska Fundacja Wspierania Talentów w Białej Podlaskiej ogłosiły II Konkurs Slawistyczny. Patronat nad konkursem przyjęli Marszałek Województwa Lubelskiego i Lubelski Kurator Oświaty.

Konkurs skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych ma na celu popularyzację wiedzy o kulturze, zwyczajach, obrzędach, tradycjach, sposobach świętowania jednego z wybranych przez uczestnika krajów słowiańskich – Białorusi, Bułgarii, Czech, Rosji, Ukrainy, tj. krajów, których języki i kulturę można studiować w Instytucie Filologii Słowiańskiej w Lublinie i w Kolegium Licencjackim w Białej Podlaskiej. Komisja Konkursowa oce-

nia 10-minutowe prezentacje uczestników obejmujące wymienioną problematykę w kategorii indywidualnej.

Konkurs odbywa się w trzech etapach:

- **etap I** przeprowadziły szkoły, biblioteki, domy kultury do 10 marca,
- **etap II** odbędzie się 24 marca w Białej Podlaskiej, Świdniku, Włodawie i Wisznicach,
- **etap III** odbędzie się 14 kwietnia w Kolegium Licencjackim w Białej Podlaskiej, a uczestników oceniać będzie Komisja Konkursowa powołana przez dyrektora Instytutu Filologii Słowiańskiej.

Centrum Kultury w Lublinie we współorganizacji z Zakładem Filologii Ukraińskiej UMCS, Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów w Lublinie, Wojewódzkim Ośrodkiem Kultury w Lublinie i Towarzystwem Ukraińskim ogłosiło V Ogólnopolski Konkurs Recytatorski Poezji i Prozy Ukraińskiej „Polsko-Ukraińskie Spotkania Mistrzów Słowa”. Warunkiem uczestnictwa w konkursie jest przygotowanie repertuaru z zakresu literatury ukraińskiej w języku polskim lub ukraińskim.

Konkurs odbywa się w formie trzech turniejów:

- Turniej recytatorski dla młodzieży szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i dorosłych;
- Turniej Poezji Śpiewanej;
- Turniej Wywiedzonego ze Słowa.

Eliminacje środowiskowe i wojewódzkie zakończyły się 11 marca. Turniej finałowy „Polsko-Ukraińskie Spotkania Mistrzów Słowa” rozpocznie się 16 kwietnia w Burse Szkolnej nr 3 przy ul. Weteranów 3 w Lublinie i potrwa dwa dni.

Instytut Historii

13 stycznia odbyło się kolokwium habilitacyjne dra Jana Snopko z Uniwersytetu w Białymstoku. Temat

rozprawy habilitacyjnej nosi tytuł „Finał epopei Legionów Polskich 1916-1918”. Recenzentami w przewodzie byli: prof. dr hab. Mieczysław Wrzosek z Uniwersytetu w Białymstoku, prof. dr hab. Tadeusz Kotłowski z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. dr hab. Jan Lewandowski z UMCS i dr hab. Zbigniew Karpius, prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

15 stycznia podczas **zebrania naukowego Polskiego Towarzystwa Heraldycznego** w Warszawie dr Tomisław Giergiel z Zakładu Nauk Pomocniczych Historii Instytutu Historii i prof. dr. hab. Jan Ptak z KUL przedstawili referat pt. „Średniowieczny fryz heraldyczny odkryty w katedrze sandomierskiej”.

19 stycznia prof. dr hab. Ryszard Szczygieł i mgr Oleksander Baran z Zakładu Historii Polski Średniowiecznej wzięli udział w konferencji naukowej zorganizowanej z okazji **655 rocznicy nadania prawa miejskiego miastu Rzeszów**. Prof. Ryszard Szczygieł wygłosił referat: „Proces lokacyjny miast prawa niemieckiego na Rusi Czerwonej w późnym średniowieczu”. Mgr Oleksander Baran zaprezentował pracę, pt.: „Pojawienie się terminu „miasto” w językach polskim i ruskim w XIII wieku na materiałach kroniki halicko-wołyńskiej”.

20 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Krzysztofa Skwirowskiego „Żydzi włodawscy 1918-1939 i ich zagłada podczas II wojny światowej”. Promotorem był prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski (UMCS), recenzentami prof. dr hab. Regina Renz (UHP Kielce) i prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski (UMCS).

Tego samego dnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra Andrzeja Henryka Rybaka „Staląg 319. Międzynarodo-

wy obóz jeniecki w Chełmie w latach 1941-1944”. Promotorem jest prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski (UMCS), a recenzentami: prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak (UR) i prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski (UMCS).

29 stycznia prof. dr hab. Krzysztof Skupieński z Zakładu Archiwistyki Instytutu Historii wygłosił referat „Polskie znaki notarialne w średniowieczu – główne problemy badawcze” na międzynarodowej **konferencji naukowej „Znaki notarialne na późnośredniowiecznych dokumentach”**, zorganizowanej przez Herder-Institut w Marburgu w Giessen.

Instytut Archeologii

23 stycznia dr Marek Florek z Instytutu Archeologii wygłosił wykład „Grody zawichojskie” na **XXXIX Zjeździe Przewodników Świętokrzyskich** zorganizowanym w Zawichoście. Wykład został opublikowany jako „Zagadki grodów zawichojskich” w „Zeszytach Przewodnickich Koła Przewodników PTTK w Sandomierzu”.

Instytut Kulturoznawstwa

12 stycznia na Uniwersytecie gościł Attaché ds. Kultury Ambasady Izraela – Alon Simhayoff. Izraelski dyplomata odwiedził lubelską Jesziwę, Ośrodek Brama Grodzka Teatr NN oraz Centrum Kultury. Spotkał się z pracownikami Zakładu Kultury i Historii Żydów oraz ze studentami kulturoznawstwa ze specjalizacją judaistyczną. Następnie wygłosił wykład w języku angielskim zatytułowany „Israel in Rock, czyli muzyczna historia Państwa Izrael”.

Nawiązując do wydarzeń z zakresu politycznej i społecznej historii współczesnego Izraela od momentu jego powstania w 1948 roku aż do czasów obecnych, Alon Simhayoff wskazał na szczegó-

ne społeczno-kulturowe problemy tego zróżnicowanego etnicznie społeczeństwa. Zwrócił uwagę na wzajemne przenikanie się wpływów kultury zachodniej z kulturą Bliskiego Wschodu i podkreślił rolę mniejszości emigranckich w procesie kształtowania się współczesnej kultury izraelskiej. Attaché wskazał na konieczność przełamywania stereotypowych wyobrażeń o kulturze tego państwa, utożsamianej często z wąsko pojmowaną tradycją Żydów aszkenazyjskich i komercyjną muzyką klezmerską. Ukazując faktyczną różnorodność kultury izraelskiej, odwołał się do różnego rodzaju zjawisk z obszaru muzyki rozrywkowej, wzbogacając prezentację anegdotami dotyczącymi popularnych artystów sceny izraelskiej oraz fragmentami utworów muzycznych. Nawiązał także do problematyki Holokaustu, wskazując, w jaki sposób dramatyczne doświadczenia ocalałych, przekazywane z pokolenia na pokolenie, kształtują mentalność współczesnych Izraelczyków, stają się elementem dziedzictwa tego kraju, obecnym zarówno w filmie i literaturze, jak też w muzyce popularnej.

Odwołując się do podstawowych założeń działalności ambasady Izraela w Polsce, attaché podkreślił, iż jednym z najważniejszych działań placówki jest dążenie do przełamywania wzajemnych stereotypów pomiędzy Polakami a Izraelczykami. Służyć temu może m.in. szeroko rozumiana wymiana kulturalna, prezentacja kultury Izraela w Polsce, a także programy stypendialne dla młodzieży.

Na zakończenie spotkania Alon Simhayoff przekazał na rzecz biblioteki Zakładu Kultury i Historii Żydów podręczniki i pozycje z literatury pięknej w języku hebrajskim, zachęcając jednocześnie do podejmowania współpracy z ambasadą w obszarze realizacji projektów kulturalnych.

Marta Kubiszyn

W Nowicy na końcu świata

„W Nowicy na końcu świata” to tytuł ukończonego właśnie pełnometrażowego (67 minut) filmu dr Nataszy Ziółkowskiej-Kurczuk, adiunkta w Zakładzie Kultury Polskiej w Instytucie Kulturoznawstwa UMCS.

Nowica to miejscowość zagubiona w Beskidzie Niskim, położona 20 kilometrów od Gorlic. Przed II wojną światową była to wieś w większości łemkowska. Spustoszyła ją Akcja Wisła. Po latach część rdzennych mieszkańców powróciła na rodzinne ziemie.

Film jest próbą zapisu roku z życia Nowicy. Kamera towarzyszy mieszkańcom w kluczowych momentach, dzielonych rytmem pór roku; katolickie i grekokatolickie święta; szkoła, domy bohaterów, festiwal, spotkania muzyków; jeżdżący przez wieś sklep. Najistotniejsze w filmie są spotkania z Łemkami, przyglądanie się ich życiu i tradycjom. Film jest balladą o pewnym mikroświecie, metaforą świata, na który widz, dzięki zdjęciom lotniczym, ma możliwość spojrzenia z góry.

Natasza Ziółkowska – Kurczuk otrzymała trzy stypendia Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej (PISF) na scenariusz filmu dokumentalnego. Jednym z nich był scenariusz „W Nowicy na końcu świata”, na który uzyskała dofinansowanie w 2007 roku. Producentem obrazu jest TVP Kultura i Fido FILM. Produkcja była współfinansowana przez Polski Instytut Sztuki Filmowej. Autorami zdjęć do filmu są wybitni operatorzy filmowi: Tomasz Michałowski i Tomasz Madejski. Autorką muzyki do filmu jest Lidia Pacak. W filmie, oprócz utworów Lidii, usłyszeć można także utwory w wykonaniu ukraińskiego zespołu Majsternia Pisni, śpiewy cerkiewne wykonywane podczas pasterki i odpustu, ale też muzykę zespołu „Nowica 9”, którzy tworzą posthipisi mieszkający w Nowicy.

Emisja w TVP Kultura przewidziana jest na początek kwietnia.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

IX Konferencja „Informatyka. Badania i Zastosowania – IBIZA 2010”

Od 10 do 12 lutego w hotelu Zajazd Piastowski w Kazimierzu Dolnym odbyła się IX Konferencja „Informatyka – Badania i Zastosowania” (IBIZA 2010). W tym roku tematami przewodnimi konferencji stały się zastosowania technologii informatycznych w edukacji oraz badania nad wykorzystaniem baz danych. Konferencja obracała się również wokół tematów algorytmów, struktur danych i programowania, dydaktyki informatyki i zdalnej edukacji, ochrony informacji i bezpieczeństwa danych. W konferencji uczestniczyło ponad 40 osób z Polski (ośrodki naukowe m.in. z Torunia, Łodzi, Białegostoku, Warszawy i innych) i zagranicy (w tym nawet z tak odległych krajów jak Tajlandia). Program konferencji obok sesji plenarnych i posterowych przewidywał także tradycyjnie kulis, który w tym roku dzięki aurze udał się znakomicie.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Doktoraty

7 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Radzik zatytułowanej „Samorząd terytorialny w Wielkiej Brytanii w latach 1979-2007. Od nowego zarządzania publicznego do lokalnego współzarządzania”. Promotorem jest dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw.

(UMCS), recenzentami: dr hab. Andrzej Piasecki, prof. nadzw. (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie); dr hab. Grzegorz Janusz, prof. nadzw. (UMCS).

15 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Urszuli Bronisz zatytułowanej „Konkurencyjność regionów w Polsce po 1989 roku”. Promotorem jest dr hab. Andrzej Miszczuk, prof. nadzw. (UW), a recenzentami: dr hab. Marek Proniewski, prof. nadzw. (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw. (UMCS).

Najlepsze prace dyplomowe

Na Wydziale Politologii rozstrzygnięto konkursy na najlepsze prace magisterskie obronione w roku akademickim 2008/2009 w regulaminowym terminie do 30 września 2009 r. W konkursie na najlepszą pracę magisterską z zakresu politologii komisja konkursowa oceniła najwyżej pracę Jakuba P. Cygana zatytułowaną „Partie trzecie w systemie politycznym Stanów Zjednoczonych” napisaną pod kierunkiem dr hab. Bożeny Dziemidok-Olszewskiej, prof. nadzw. Wyróżnienia przyznano Stefanowi Sękowskiemu za pracę „Anarcho-indywidualizm w Stanach Zjednoczonych Ameryki w latach 1827–1939” napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Marka Żmigrodzkiego oraz Małgorzacie Kwiatkowskiej za pracę „Samorząd terytorialny we Włoszech” napisaną pod kierunkiem dr. hab. Stanisława Michałowskiego, prof. nadzw.

W konkursie na najlepszą pracę dyplomową z zakresu medioznawstwa i komunikacji społecznej nagrodę główną przyznano Oldze Chelstowskiej za pracę magisterską pod tytułem. „Użytkownicy serwisu Nasza-klasa.pl jako przykład społeczności internetowej” napisaną pod kierunkiem dr hab. Iwony Hofman, prof. nadzw. Wyróżnienia otrzymali: Marcin Müller za pracę magisterską pt. „Komunikacja wer-

balna i niewerbalna w debatach telewizyjnych w kampanii parlamentarnej 2007” napisaną pod kierunkiem dr hab. Marii Marczewskiej Rytko, prof. nadzw. oraz Magdalena Szczygiel, za pracę licencjacką „Dyskurs o wolności słowa w mediach” napisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Hudzika.

Z kolei konkurs im. Profesora Ziemowita Jacka Pietrasia na najlepszą pracę magisterską z zakresu stosunków międzynarodowych wygrał Arkadiusz Toś za pracę pod tytułem „Spójność grup politycznych w Parlamencie Europejskim szóstej kadencji” napisaną pod kierunkiem dr. hab. Marka Pietrasia, prof. nadzw. Wy różnienia otrzymali: Milena Biesaga za pracę „Handel ludźmi jako zagrożenie dla bezpieczeństwa jednostki ludzkiej. Analiza na przykładzie Tajlandii” napisaną pod kierunkiem dr. hab. Marka Pietrasia, prof. nadzw., Justyna Golec za pracę pod tytułem „Polityka zagraniczna Federacji Rosyjskiej wobec regionu kaukaskiego (1991–2008)” napisaną pod kierunkiem dr. hab. Waldemara Parucha.

Uroczyste wręczenie nagród odbyło się na posiedzeniu Rady Wydziału Politologii 26 lutego 2010 r.

Młody Wałęsa na Wydziale Politologii

„Traktat Lizboński – jego skutki dla Polski i Lubelszczyzny” – taki tytuł miało spotkanie Jarosława Wałęsy deputowanego do Parlamentu Europejskiego ze studentami Wydziału Politologii UMCS. Dyskusja była bardzo burzliwa. Studenci byli żywo zainteresowani integracją europejską – jej kierunkiem, aspektami pozytywnymi, jak i wątpliwościami, które budzi proces ratyfikacji nowego traktatu. Największe emocje wywołało hasło: „Stany Zjednoczone Europy”. – Ale jakie? – pytali studenci. – Czy proces integracji należy na siłę przyspieszać – dodawali przeciwnicy zacieśniania więzi pomiędzy państwami należącymi do Wspólnot Europejskich.

Rozmowa dotyczyła nie tylko kwestii Traktatu Lizbońskiego o przyjęciu, którego 3 listopada

(na cztery dni przed wizytą Wałęsy w Lublinie) zdecydował Vaclav Klaus, ale także o inicjatywach, które na forum PE podejmuje pomorski deputowany: między innymi o zlikwidowaniu filii Parlamentu Europejskiego w Strasburgu, która kosztuje rocznie 220 mln Euro, a także utworzeniu Biura Informacyjnego Parlamentu Europejskiego w Lublinie.

Wałęsa zapewnił, że w biurze poselskim poseł Magdaleny Gąsior-Marek pragnie otworzyć filię swojego gdańskiego biura. Po spotkaniu polityk zaprosił studentów Wydziału Politologii do Brukseli, aby mogli na własne oczy zobaczyć Parlament Europejski oraz przyjrzeć się z bliska pracy eurodeputowanego. Spotkanie współorganizowały Samorząd Studentów Wydziału Politologii oraz Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości. Całe przedsięwzięcie z ramienia RWSS koordynował Paweł Krzemieński.

Wykładowcy z Ameryki Łacińskiej na Politologii

Studenci naszego Uniwersytetu po raz kolejny mieli szansę wziąć udział w zajęciach fakultatywnych prowadzonych przez zagranicznych nauczycieli akademickich. Tym razem na zaproszenie dr Katarzyny Krzywickiej z Zakładu Ruchów Politycznych Wydziału Politologii do Lublina przyjechali dr Maria de Monserrat Llairo z Uniwersytetu Buenos Aires w Argentynie oraz Gerardo Reyes Guzman z Uniwersytetu Iberoamerykańskiego Puebla w Meksyku.

Zaproszeni goście w lutym i marcu poprowadzili na Wydziale Politologii UMCS trzy przedmioty fakultatywne, które były otwarte dla wszystkich studentów Uniwersytetu i stanowiły świetną okazję do bliższego zapoznania się z regionem Ameryki Łacińskiej.

W dwóch ostatnich tygodniach lutego dr Maria de Monserrat Llairo z Uniwersytetu Buenos Aires – Argentyna poprowadziła przedmiot fakultatywny o nazwie „International Relations between Latin Ame-

rican states and European Union”. Celem fakultetu było zapoznanie studentów z procesem integracji ekonomicznej i politycznej w Ameryce Łacińskiej oraz wzajemnych stosunkach na linii Ameryka Łacińska – Unia Europejska. Przedmiot fakultatywny trwał 10 dni i zrealizowany został w 30 godzinnym wymiarze. Zagadnieniami poruszonymi przez dr. de Monserrat Llairo i studentów była działalność takich organizacji i stowarzyszeń, jak między innymi ECLAC, ALADI, Wspólnota Andyjska, Mercosur czy ALBA oraz ich współpraca z Unią Europejską. Zajęcia prowadzone były w języku angielskim, a końcowe zaliczenie wymagało napisania przez studentów eseju na temat integracji latynoamerykańskiej ze szczególnym naciskiem na własne przemyślenia i pomysły w tej kwestii.

W pierwszych dwóch tygodniach marca dr Gerardo Reyes Guzman z Uniwersytetu Iberoamerykańskiego Puebla (Meksyk) poprowadził przedmioty fakultatywne o nazwie „Poverty in Latin America” oraz „International Migrations”. Głównym założeniem zajęć było przybliżenie studentom głównego problemu regionu Ameryki Łacińskiej – biedy oraz spowodowanej nią migracji zarobkowej. Przedmioty prowadzone przez meksykańskiego gościa trwały przez 2 tygodnie i każdy z nich zrealizowano w wymiarze 30 godzinnym. Na zajęcia uczęszczali studenci nie tylko takiego kierunku jak stosunki międzynarodowe, do którego w głównej mierze przedmioty były skierowane, ale także politologii, dziennikarstwa czy ekonomii. Wizyta dr Gerardo Reyesa Guzmána na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej nie była pierwszą w tym roku akademickim. Już wcześniej, w październiku ubiegłego roku, dr Gerardo Reyes Guzman przybył do Lublina na zaproszenie Koła Latynoamerykanistów UMCS i poprowadził wykład otwarty dla studentów zatytułowany „The Mexican Economic Crisis 2008-2009: an approach to an ongoing process”.

Tomasz Kłosowicz

UMCS ZA WIELKĄ WODĄ

UMCS z myślą o nauczycielach języka polskiego, którzy kształcą Polonię amerykańską prowadzi nauczanie w Stanach Zjednoczonych. Dwa lata temu przy współpracy z Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS uruchomił studia w Nowym Jorku. W lutym tego roku w Chicago odbyła się uroczysta inauguracja podyplomowych studiów kwalifikacyjnych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego. W inauguracji wzięła udział delegacja z Uniwersytetu na czele z Jego Magnificencją Rektorem UMCS Andrzejem Dąbrowskim. Wizyta była także okazją do spotkania z prezesem Kongresu Polonii Amerykańskiej i przedstawicielami środowiska nauczycielskiego. Ważnym punktem wizyty było spotkanie z maturzystami i zapoznanie ich z ofertą edukacyjną proponowaną przez Uniwersytet, zarówno jeśli chodzi o możliwości kształcenia w Stanach Zjednoczonych, jak i w Lublinie. O szczegółach wyjazdu mówi prof. Jan Mazur – dyrektor CjiKP.

Fot. AGR Photography And Video, Arlington Heights, Illinois

Dlaczego tak ważne dla Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców jest kształcenie nauczycieli języka polskiego właśnie w Stanach Zjednoczonych?

To jest specyficzny kraj o największej na świecie zbiorowości polonijnej, dysponującej szeregiem własnych organizacji, a także własnym szkolnictwem. Tylko w Chicago, gdzie mieszka ponad 1,5 miliona Polaków, w szkolnictwie polonijnym pracuje ok. 700 nauczycieli. Wielu z nich nie ma wykształcenia polonistycznego, wielu z tych, którzy takie wykształcenie mają, uzyskało dyplomy dość dawno temu. W tym czasie zmieniły się zarówno metody kształcenia, zwłaszcza w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego albo jako języka drugiego, jak i cele, środki i, ogólnie rzecz biorąc, pomoce dydaktyczne. Jedna i druga grupa potrzebują zapoznania się z najnowszym stanem wiedzy w tym zakresie, a nauczyciele, którzy nie kończyli filologii polskiej, a uczą języka polskiego w tych szkołach, potrzebują uzupełnienia swojej wiedzy w takim stopniu, aby mogli sprostać wymaganiom współczesnej edukacji. Podobnie jest w Nowym Jorku, skąd płyną prośby o organizację kolejnej edycji tych studiów. Musimy zdawać sobie sprawę z tego, że wiele osób podjęło pracę w polskich szkołach dawno temu, z potrzeby serca, mając świadomość braku odpowiednich kwalifikacji. Tym bardziej cieszy nas fakt, że potrzebę doksztalcenia rozumieją nauczyciele zarówno starszej, jak i najmłodszej generacji. Zmienili się również uczniowie w polskich szkołach. Są to bardzo często dzieci, dla których język angielski jest pierwszym językiem porozumiewania się, zaś język polski jest językiem drugim, o specyficznym zakresie komunikacyjnym, którego nie można uczyć tak, jak uczy się języka ojczystego.

To już kolejna wizyta Rektora w Stanach Zjednoczonych. Poprzednim razem JM gościł w Nowym

Fot. AGR Photography And Video, Arlington Heights, Illinois

Prof. Jan Mazur: Kulminacyjnym punktem pobytu Pana Rektora w Chicago był jego udział w uroczystej inauguracji podyplomowych studiów kwalifikacyjnych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego. Uroczystość odbyła się w Konsulacie Generalnym RP w obecności Pani Konsul, przedstawicieli Kongresu Polonii Amerykańskiej, sponsorów oraz licznie zgromadzonych dziennikarzy prasy, radia i telewizji, zarówno mediów polonijnych, polskich, jak i amerykańskich. Pan Rektor w towarzystwie organizatorów oraz towarzyszących Magnificencji nauczycieli akademickich Centrum podpisał dwuletnią umowę o współpracy między UMCS a szkołami polonijnymi w Chicago. Następnie wręczył karty słuchacza pięćdziesięciu osobom. Ja miałem zaszczyt wygłosić wykład inauguracyjny zatytułowany „Rola języka polskiego w życiu narodu i państwa”.

Jorku, tym razem udał się do Chicago. Czy to oznacza, że UMCS rozwija swoją ofertę edukacyjną dla Polonii amerykańskiej?

Głównym celem ostatniej wizyty JM Rektora Andrzeja Dąbrowskiego w Stanach Zjednoczonych był udział w inauguracji podyplomowych studiów kwalifikacyjnych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego prowadzonych przez Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS. Ważnymi punktami programu wizyty były rozmowy z prezesem Kongresu Polonii Amerykańskiej, Franciszkiem Spulą, a także spotkanie informacyjne dla młodzieży klas maturalnych szkół polskich w Chicago oraz przedstawicielami środowiska nauczycielskiego w Chicago. Chodziło o nawiązanie współpracy z Kongresem Polonii Amerykańskiej i włączenie się tej organizacji we wspieranie inicjatyw edukacyjnych UMCS, tak jak to się dzieje do tej pory. Panu Rektorowi leżała na sercu także sprawa promocji UMCS w tamtejszym środowisku i zapoznanie maturzystów oraz nauczycieli polskich szkół z możliwościami studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej.

Jak przebiegała wizyta delegacji UMCS w Stanach Zjednoczonych?

Wraz z Panem Rektorem polecili do Chicago pracownicy Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS, którzy prowadzili zajęcia dydaktyczne w sesji trwającej od 5 do 14 lutego. Towarzyszyli mu dr Anna Butcher, kierownik studiów podyplomowych oraz mgr Barbara Karczmarsz, wykładowca uniwersytecki. Pan Rektor interesował się organizacją studiów, warunkami w jakich prowadzone są zajęcia, odbył też spotkanie z ponad 50-osobową grupą nauczycieli – słuchaczy studiów. Prowadzone były również rozmowy z prezesami i dyrektorami szkół polskich na temat dalszej współpracy, a także zorganizowania w Chicago

prezentacji potencjału naukowego i edukacyjnego naszego Uniwersytetu, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Rozmowy te trwają i, o ile wszystkie sprawy zostaną pomyślnie załatwione, pod koniec maja dojdzie do takiej prezentacji UMCS-u w Chicago, a także – co jest wielce prawdopodobne – w Nowym Jorku.

Jakie są reakcje Polonii amerykańskiej na propozycje UMCS w związku z powiększeniem oferty kształcenia za oceanem? Czy widać zainteresowanie podejmowaniem nauki języka polskiego w Stanach Zjednoczonych?

Na temat możliwości współpracy z Kongresem Polonii Amerykańskiej Jego Magnificencja rozmawiał z prezesem Kongresu p. Franciszkiem Spulą, który przyjął zaproszenie do złożenia wizyty w UMCS. Wyraził też serdeczne podziękowanie władzom Uczelni i dyrekcji Centrum za zorganizowanie podyplomowych studiów kwalifikacyjnych tak bardzo potrzebnych nauczycielom polonijnym w Chicago. Uczestnicząca w rozmowach prezes Polskiej Szkoły im. Emilii Plater p. Jolanta Harrison wskazywała na duże zainteresowanie nauczycieli tą formą kształcenia i potrze-

bę zorganizowania kolejnej edycji studiów w Chicago. Podobne zdanie wyrażano w rozmowach z przedstawicielami kierownictwa Zrzeszenia Nauczycieli Szkół Polskich. W rozmowach z uczniami klas maturalnych szkół polskich w Chicago Pan Rektor wskazywał na możliwości studiów w Polsce, szczególnie zaś w naszej Uczelni. Młodzież otrzymała stosowne materiały informacyjne, przygotowane przez Zespół Informacji i Promocji UMCS.

Jakie nowe kroki zostaną podjęte w związku z nauczaniem w Stanach Zjednoczonych?

Z uwagi na duże zainteresowanie tą formą kształcenia odbyły się już wstępne rozmowy na temat kontynuacji studiów w najbliższej przyszłości. Przedstawiciele środowiska nauczycielskiego zgłaszali propozycje organizacji kolejnych form kształcenia, jednakże, ze względu na konieczność dopracowania form i warunków organizacji takich przedsięwzięć, uchylę się od podawania szczegółów. Jedno jest pewne – nauczanie języka polskiego jako obcego/drugiego poza granicami kraju powinno pozostać nadal jednym z priorytetów działalności edukacyjnej UMCS.

Rozmawiała:
Beata Krzyżanowska

Uroczysta inauguracja studiów podyplomowych

Fot. AGR Photography And Video, Arlington Heights, Illinois

OPERA MINORA SELECTA

JOSEPHI SZYMAŃSKI

Fot. Tomisław Giergiel

W serii „Opera Necessita” („Dzieła Niezbędne”) warszawskiego Wydawnictwa DiG, specjalizującego się w wydawaniu prac naukowych z zakresu historii i dziedzin pokrewnych, ukazał się tom *Opera minora selecta*, będący reedycją 30 artykułów pióra prof. Józefa Szymańskiego – historyka mediewisty i wybitnego specjalisty z zakresu nauk pomocniczych historii. Redaktorami publikacji są prof. Barbara Trelińska i dr Tomisław Giergiel z Zakładu Nauk Pomocniczych Historii Instytutu Historii UMCS.

Profesor Józef Szymański początkowo pracował w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, potem zaś na długie lata związał się z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Był organizatorem i pierwszym kierownikiem Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa (1977-2001). W latach 1982-1984 sprawował funkcję rektora UMCS. Jego dorobek naukowy obejmuje ponad 400 publikacji. Najbardziej znany jest dzięki, do dziś aktualnemu i wielokrotnie wznowianemu, podręcznikowi „Nauki pomocnicze historii”, który zdobył sobie trwałe miejsce w dorobku polskiej historiografii.

W dniu 24 listopada odbyła się prezentacja zbioru *Opera minora selecta*, która zgromadziła przedstawicieli władz UMCS, pracowników

lubelskich uczelni, studentów i sympatyków historii. Gospodarzem spotkania był dr hab. prof. UMCS Janusz Łosowski, pełniący obowiązki Kierownika Zakładu Nauk Pomocniczych Historii. Przedstawił on główny motyw podjęcia inicjatywy wydawniczej, jakim była chęć przypomnienia części dorobku pięćdziesięciu lat pracy naukowej prof. Józefa Szymańskiego.

Zły stan zdrowia Autora sprawił, że nie mógł on być obecny na promocji swojej książki. Odczytano jednak jego list skierowany do uczestników spotkania. Publikujemy go obok w pełnym brzmieniu.

Prorektor prof. Ryszard Szczygieł scharakteryzował rolę prof. Józefa Szymańskiego, porównując ją do roli filaru w odniesieniu do trzech środowisk: uczelni macierzystej, historyków lubelskich oraz specjalistów zajmujących się naukami pomocniczymi w Polsce. Wskazał na praktyczną potrzebę publikowania tego rodzaju reedycji. Pogratulował sukcesu inicjatorom przedsięwzięcia edytorskiego oraz wydawcy, podnosząc zasługi Wydawnictwa DiG na polu propagowania naukowej książki historycznej.

Profesor Barbara Trelińska, zabierając głos w imieniu obojga redaktorów tomu, zaprezentowała

koncepcję i zawartość zbioru *Opera minora selecta* na tle biografii i dokonań naukowych prof. Józefa Szymańskiego. Zebrane w jednym tomie artykuły dają przekrój jego zainteresowań badawczych w dziedzinie mediewistyki i nauk pomocniczych historii, rozwijanych w czasie 50 lat twórczej pracy.

Następnie głos zabrał dr Sławomir Górzyński dyrektor Wydawnictwa DiG. Mówił on o początkach swojej, trwającej już 25 lat, osobistej znajomości z prof. Józefem Szymańskim i współpracy wydawniczej z historykami lubelskimi. Wspomniał też o dużym projekcie, realizowanym obecnie we współpracy z Instytutem Historii PAN oraz gronem historyków z całej Polski, polegającym na przygotowaniu 30 nowych, fundamentalnych dzieł z zakresu różnych dyscyplin nauk pomocniczych historii, w którym uczestniczy trójce autorów z Lublina.

Po zakończeniu spotkania odbyła się część nieoficjalna, a następnie delegacja udała się do prof. Józefa Szymańskiego, aby złożyć mu gratulacje. Promocji towarzyszyła prezentacja książek i czasopism naukowych z bogatej palety publikacji historycznych Wydawnictwa DiG połączona z ich sprzedażą.

Ewa Zielińska

„Opera minora selecta” to reedycja 30 artykułów pióra prof. Józefa Szymańskiego

JÓZEF SZYMAŃSKI

CLIO NA MOJEJ DRODZE

Witam serdecznie wszystkich zgromadzonych przyjaciół i kolegów. Cenię sobie Waszą obecność. Przepraszam za moją nieobecność wśród Was, ale to już trzynasty miesiąc mojej nieobecności w Uniwersytecie, czas spędzony na siedmiokrotnych pobytach w czterech lubelskich szpitalach, czas spędzony na łóżku i w wózku dla niepełnosprawnych. Chciałbym być wśród Was na co dzień, tak jak to było dotychczas. Cenię sobie tak częste odwiedziny wielu z Was i rozmowy o nowościach w badaniach historycznych. Korzystam z okazji i chcę podziękować także za ludzką, prostą pomoc w chorobie, polegającą nie tylko na odwiedzinach, ale także na czuwaniu przy mnie w niespokojne noce. To moi przyjaciele z Zakładu Nauk Pomocniczych Historii, z Zakładu Archiwistyki i z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Dziękuję Wam za to i proszę pamiętać o mnie dalej. Chcę także podziękować Panu Rektorowi i jego współpracownikom za ważną dla mnie w wymiarze materialnym pomoc. Chcę te fakty upublicznić – może złożą się na nasz uniwersytecki etos.

Zgromadziła Was książka *Opera minora selecta*. Nie wiedziałem, że powstaje, bo dorzuciłbym jeszcze ze dwa artykuły. Wydawcom i Wydawnictwu DiG jestem wdzięczny, bo mimo moich wątpliwości, wydobyliście jak mi się zdaje, artykuły ważne, nadal funkcjonalne np. dla dydaktyki z zakresu nauk pomocniczych historii, ale także dla spraw bieżącej kultury. Większość tych artykułów umieszczona była w księgach pamiątkowych, w czasopiśmie, ale także w niszowych wręcz drukach, jak np. ten o potrzebie wypracowania konstytucyjnej formy znaków państwa i narodu. Nie spodziewam się, aby ktoś z posłów dotarł do tego artykułu – a być może inaczej byłaby potraktowana zmiana ustawy, która zmierza do wprowadzenia krzyża na koronę królewską Orła Białego, krzyża, który tam nigdy nie pojawił się w żadnej formie, a wprowadzenie wzoru z 1927 r. to nie działania masonerii (tak ponoć uzasadniony jest projekt zmian), ale realizacja ustawowego nakazu sejmu ustawodawczego z 1919 r. Zatem w 1927 r. nie było co zdejmować, bo Polska nie miała ustawowego herbu i dopuszczone były różne formy, ale nigdy nie zostały ustawowo uznane. Zaś krzyż, który chcą wnioskodawcy wprowadzić, a który ma na koronie orzeł wojskowy, nawiązujący do form orła używanego przez żołnierzy z czasów Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, to sfera, może kula ziemiska, ale symboliki jej, a zwłaszcza umieszczonego na niej krzyża, zazwyczaj równoramiennego, nie potrafił jak dotąd objaśnić nikt w skali Europy, nawet Percy Ernst Schramm, niewątpliwy autorytet w tej mierze. Jedno

jest pewne – to nie jest znak religijny, krzyż chrześcijański. Krzyże, które mamy we flagach czy herbach Anglii, Norwegii, Szwajcarii i innych państw, a na które powołują się wnioskodawcy, nic wspólnego nie mają ze znakiem krzyża chrześcijańskiego i nie mają cech sakralnych, tak jak i w herbach rycerskich. Po prostu cios topora był w stanie bez trudu zbudować taki znak i był on z tego powodu w częstym użyciu wielu kultur przedchrześcijańskich i równoległych z chrześcijaństwem (np. w kulturze celtyckiej, normañskiej, a nawet hinduskiej). Ci zaś posłowie, którzy powołują się na menorę w herbie Izraela, nich zechcą dowiedzieć się, że symbolizuje ona kontynuację tradycji narodu żydowskiego, a nie znak religijny żydostwa, bo nigdy takim nie była, choć winna być w domu każdego Izraelity. Darujcie te refleksje, ale poczynania pewnych kręgów, niestety popierane ponoć przez oba największe ugrupowania parlamentarne, irytują, budzą zgrozę i dowodzą nieuctwem panoszącego się w wielu strefach życia społecznego. Wielu posłów ma wykształcenie historyczne, ale nie zawsze studiowali nauki pomocnicze historii, bo ich tam po prostu nie było albo zajęcia prowadzili ludzie, którym się zdawało, że znają te dyscypliny (np. Gdańsk czy Szczecin). Przywodzę zaś ten przykład, aby pokazać, jak ważne funkcje mogą spełniać nauki pomocnicze historii i dlaczego warto je studiować. Chcę także ostrzec przed ich ograniczaniem z powodu kosztów, a niekiedy, aby stworzyć możliwość pracy tam, gdzie jej *de facto* brakuje.

Tom, który sprezentowali nam Wydawcy i Wydawnictwo zawiera dla nas ważne wskazanie, a mianowicie, jak przebiegały w ostatnich dziesięcioleciach przemiany metodologiczne w zakresie nauk pomocniczych historii. Są tu bowiem artykuły oparte o metodologię szkoły historyczno-prawnej i poszukiwania nowego dla nich miejsca wobec np. personalizmu, fenomenologii, neopozytywizmu czy modernizmu. Są one także wynikiem zmieniającej się i rozszerzającej problematyki, uprawianej przez polskich historyków, najczęściej dalekich od materializmu historycznego, programowo przecież odrzucającego nauki pomocnicze historii, gdyż zawsze uczą one krytycznego spojrzenia na dzieje i źródła, które pozwalają je, jak mówił Joachim Lelewel, poznawać. A przecież pamiętam, gdy w pierwszym, skryptowym wydaniu podręcznika zamieściłem rozdział o heraldyce, jeden z profesorów zapowiadał, co ze mną zrobi za to ówczesny sekretarz KW Władysław Kozdra. Odpowiedziałem wówczas, że to, co profesor mu przekaże na ten temat, a co więcej, że dopiero od niego sekretarz dowie się, że coś takiego wyszło w wydawnictwie Uniwersytetu. Inna sprawa, że było to

RA MINOR
SELECTA
phi Szymański

S Y
ICH
WSKIEGO
727

Fot. Tomasz Giergieł

pierwsze po wojnie całościowe ujęcie heraldyki i wiem, że umożliwiło podejmowanie tej problematyki w środowisku warszawskim i krakowskim (pozańskie nigdy nie włączyło się w ten nurt). Tak, zatem książka ta przypomina miejsce naszego Uniwersytetu w przemianach metodologicznych, jak i problemowych polskiej kultury z kręgu Clio.

Jeśli mogłem brać udział w tych przemianach, a nawet wpływać na ich kształt, to m.in. zasługa dwóch rektorów Uniwersytetu, nieżyjącego już Grzegorza Leopolda Seidlera i nadal obecnego wśród nas Wiesława Skrzydły. G. L. Seidler sprzeciwił się próbie zniszczenia nakładu owego skryptu, jak żądała egzekutywa PZPR naszego wydziału („nie będę zapalał stosów niszczących książki, bo nie jestem hitlerowcem” – jak mi opowiadał o tych wydarzeniach). Dzięki niemu skrypt, rychło ustabilizowany jako podręcznik (dotąd sześć wydań i dwa tzw. dodruki), stał się pomostem do elitarnych grup historyków, zwłaszcza Warszawy i Poznania. Zaś W. Skrzydło zgodził się na mój powrót do Uniwersytetu po latach wygnania, mimo indywidualnych sprzeciwów ze strony partii i związku zawodowego. Więcej, narażał się w ten sposób potężnemu wówczas rektorowi Uniwersytetu Śląskiego, przyjacielowi Zdzisława Grudnia i powiernikowi Edwarda Gierka. Ta odważna decyzja sprawiła, że mogłem na pewnym fundamencie dalej pracować intensywnie nad problemami historii.

Dzięki temu udało się wprowadzić do badań nowe dyscypliny (np. epigrafikę czy bibliologię), a przede wszystkim modyfikować stare, tradycyjne. To ten Uniwersytet umożliwił mi organizowanie spotkań na konferencjach będących kontynuacją spotkań śląskich (a więc w innej uczelni). Nikt dzisiaj tych początków nie wiąże z Uniwersytetem Śląskim, bo w świadomości wszystkich uczestników były to nasze konferencje. Umożliwił mi także Uniwersytet prowadzenie obozów naukowych, z których wyrosło wielu dzisiejszych pracowników naukowych. Zaangażowaliśmy swoją obecność w dyplomację, heraldykę, paleografię (historia pisma epigraficznego i drukarskiego, jego kultura), edytorstwo i w innych dyscyplinach. Trwałe i owocujące miejsce zajęła problematyka kancelarii miejskich i grodzkich, także lokalnych urzędów państwowych. Wszystko to wymagało np. wkładu dewizowego (zakup książek obcojęzycznych), wykorzystania środków transportu, co w wydziale humanistycznym było wyjątkowym zjawiskiem. Nie mnie oceniać dorobek zespołu, ale funkcjonuje w kraju określenie go jako lubelska szkoła nauk pomocniczych historii. Wszystko to było możliwe dzięki Uniwersytetowi, który przecież uchodził za nader regionalny. Czy miało to wpływ na inne zespoły – nie wiem, ale myślę, że tak i pracowało na rzecz środowiska lubelskiego.

Dlatego czuję się związany nie z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim (choć związek sentymentalny pozostał i nadal trwa), który dał mi zarówno rudymenty wiedzy historycznej, jak i ułatwił początki badań naukowych. Nie czuję się związany, tak jak z Alma Ma-

ter bywamy związani, z Uniwersytetem Warszawskim, choć on dał mi stopień doktora i doktora habilitowanego i choćby z tego tylko tytułu będę mu zawsze wdzięczny. Ale czułem się zawsze, po powrocie z wygnania warszawskiego i śląskiego, odpowiedzialny za nasz Uniwersytet i jego problemy do dziś stanowią przedmiot mojej wrażliwości intelektualnej i emocjonalnej. Stąd w stanie wojennym podjąłem się kierownictwa uczelnią, dobrze wiedząc, jaką cenę za to zapłacę. Ale miałem możliwość obrony osiemdziesięciu pracowników (w tym całej anglistyki), czy drugi raz stu osiemdziesięciu, którzy mieli być zwolnieni z pracy. Tym samym broniłem substancję Uniwersytetu, która funkcjonuje do dziś i z której, mniej lub bardziej spokojnie, możemy korzystać. Mogłem także doprowadzić do rychłego powrotu wszystkich internowanych na uczelnię i był to jedyny uniwersytet, który to zrobił tak szybko. W innych uczelniach, korzystając z fakultatywnego przecież zapisu ustawy, tych ludzi najczęściej zwalniano, co wywołało ponad 1800 procesów. My nie mieliśmy ani jednego, a podobnie zachowywali się tylko rektorzy Uniwersytetu Warszawskiego i Jagiellońskiego, w porozumieniu z którymi zresztą podejmowałem decyzje. Rektor Józef Gierowski na kilka tygodni przed śmiercią potwierdzał, że nasz Uniwersytet miał najtrudniejszą sytuację, ale wyszedł z niej godnie. Pamiętam, jak Bronisław Gerek szukał kontaktu ze mną, bo „Solidarność” ówczesna chciała znać nasze mechanizmy obronne (do spotkania doszło w mieszkaniu prof. Brygidy Kürbisówny w Poznaniu). To tylko mały, choć ważny fragment dziejów owej nocy. Pamiętam, bowiem rozmowę z pewnym generałem, który pytał mnie polemicznie: po co nam filozofia czy polonistyka? Kto dziś pamięta takie wydarzenia, a w interesie społeczności akademickiej trzeba było w nich uczestniczyć. Rozpoznanie istniejącej w Uniwersytecie agentury esbeckiej (także dzięki niektórym członkom partii), pozwalało skutecznie neutralizować ją, chroniąc Uniwersytet przed zniewoleniem, a ludzi przed utratą otwartej twarzy. Ale za to należało niekiedy płacić sporą cenę. Stąd dzisiaj śmiesz mnie postępowania niektórych historyków, którzy będąc uczestnikami wielu bzdurnych śledztw, twierdzą, że dochodzą poprzez archiwalia esbeckie do prawdy historycznej. Ciekawość poznania ciemnych zakamarków tajnej policji nic nie daje poza osobistą satysfakcją. Bo cóż znaczy dla określenia pozycji historii i historyków w kraju, że jeden z profesorów ze Śląska sporządził na mnie 49 donosów do bezpieki? Ważny jest wynik. W naszym przypadku Uniwersytet ze stanu wojennego wyszedł, obroniwszy swą substancję i godność. I to ma wielkie znaczenie społeczne.

Przepraszam Państwa, że nadużyłem ich cierpliwości tymi przydługimi refleksjami o przeszłości, ale jestem historykiem i używana przez nas narracja zawsze mnie fascynowała. Jeszcze raz dziękuję za wydanie owych *Opera minora selecta*, a także uczestnikom ich prezentacji. Żałuję, że nie mogę być wśród Was.

JUBILEUSZ PROF. JERZEGO ŚWIĘCHA

Doniosły, a zarazem bardzo kameralny, charakter miało wręczenie Księgi Jubileuszowej Profesorowi dr. hab. Jerzemu Święchowi z okazji pięćdziesięciolecia pracy naukowej.

Księgę wręczyli dostojnemu Jubilatowi jej redaktorzy – uczniowie i zarazem współpracownicy Profesora z kierowanego przezeń Zakładu Literatury Współczesnej: dr Alina Kochańczyk, dr Andrzej Niewiadomski oraz dr Bogusław Wróblewski. *Słowa i metody* zbierają kilkadziesiąt prac ofiarowanych Profesorowi przez badaczy polskich i światowych, jego uczniów i przyjaciół, a także uczonych zainspirowanych dorobkiem Jubilata. Książkę wydało Wydawnictwo UMCS.

Laudacje wygłosili: Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski, Prorektor prof. dr hab. Ryszard Szczygieł oraz Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Henryk Gmiterek. Jego Magnificencja złożył na ręce Jubilata list gratulacyjny wraz z gorącymi podziękowaniami za wkład w rozwój lubelskiego środowiska naukowego, a w życie naukowe Uczelni w szczególności. Następnie głos zabrał Prezydent Lublina Adam Wasilewski. W uznaniu zasług dla Lublina wręczył Profesorowi Medal Prezydenta Miasta. W imieniu Wojewody Lubelskiej, Genowefy Tokarskiej, Radosław Guz podziękował Jubilatowi za zasługi dla naszego regionu. Jako ostatni przemówił prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, podsumowując swoim wystąpieniem kameralny i w pewnym stopniu osobisty charakter spotkania. Wszyscy mówcy podkreślali znaczenie znajomości z Jubilatem

i jego wpływ na ich rozwój naukowy oraz znaczenie dorobku Profesora Święcha tak w perspektywie polskiej, jak i światowej humanistyki.

Sylwetka naukowa Prof. Jerzego Święcha

Dorobek naukowy Profesora obejmuje liczne publikacje oraz wystąpienia na konferencjach krajowych i międzynarodowych. Jest on autorem wielu książek poświęconych dwudziestowiecznej literaturze polskiej (*Okupacja a stereotypy. Studium z dziejów poezji konspiracyjnej 1939-1945*, Lublin 1977; *Pieśń niepodległa. Model poezji konspiracyjnej 1939-1949*, Warszawa 1982; *Wiersze Krzysztofa Kamila Baczyńskiego*, Warszawa 1991; *Literatura polska w latach II wojny światowej*, Warszawa 1997 (sześć wydań); *Poezy i wojna. Rozprawy i szkice*, Warszawa 2000; *Nowoczesność. Szkice o literaturze polskiej XX wieku*, Warszawa 2006). Związany od początku pracy naukowej z Instytutem Filologii Polskiej UMCS był również w latach 1981-1990 wykładowcą na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1991 gościł jako *visiting professor* na University of Minnesota, Minneapolis (USA), zaś w 1997 na University of Wisconsin-Milwaukee (USA). Był lub jest członkiem wielu komitetów i stowarzyszeń naukowych: Committee

Fot. Tomasz Słaba

Jubilat

Fot. Tomasz Słaba

for Translation Studies (1979-1984), Komitetu Nauki o Literaturze PAN (1981-2002), Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich PAN (1981-2002), Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych (1994-2002), sekcji Nauk o Literaturze, Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej H01C KBN (1995-1997, 2004-2005). Profesor był stypendystą Ecole des Hautes Etudes en Sciences en Sociales (Paris 1987), Funduszu Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej (Paryż 1990), Towarzystwa Historyczno-literackiego w Paryżu (1991). Był także laureatem wielu nagród i odznaczeń, takich jak nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1979), nagroda Ministra Edukacji Narodowej (1997), nagroda Fundacji im. Turzańskich (1998), Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Profesor był dotychczas promotorem ponad dwustu prac magisterskich i kilkunastu doktorskich, recenzentem wielu rozpraw doktorskich oraz – w ramach działalności w Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych – recenzentem habilitacji oraz wniosków o nadanie tytułu profesora. Był również promotorem dwóch oraz recenzentem czterech doktoratów honoris causa.

Przemysław Kaliszuk

Gratulacje od prezydenta Adama Wasilewskiego

JUBILEUSZ ADAMA

„(...) ARTYSTA – MOIM ZDANIEM – może stać się przyjacielem tylko wtedy, gdy poprzez swoją sztukę będzie służył człowiekowi, ukazując mu wartości ponadczasowe. Nie można tworzyć wyłącznie dla siebie, dla własnej satysfakcji i sławy za wszelką cenę. Zatem rolę grafika, uprawiającego również reklamę i plakat, nie może być tylko zabawa w sztukę, chwilowe przeżycie zmysłowe czy rozrywka, ale musi on przemawiać do swego odbiorcy, uwzględniając jego przekonania i stosunek do świata, poglądy religijne i moralne, a także poprzez obrazy pomagać mu rozumieć sens życia. Sztuka powinna uwrażliwiać na dobro i piękno. Artysta powinien kierować się prawdą, być wzorem pracowitości i wyróżniać się niezależną i konsekwentną postawą twórczą (...).”

Adam Panek

Adam Panek urodził się 21 I 1952 r. w Sławatyczach, w woj. Lubelskim. Jest absolwentem Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Nałęczowie, a później studiów w Instytucie Wychowania Artystycznego UMCS w Lublinie (dyplom artystyczny w 1979 r. w Pracowni Litografii prof. Danuty Kołwzan-Nowickiej). W latach 1979-1986 pracował jako nauczyciel-plastyk w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Nałęczowie. Od roku akademickiego 1979/1980 jest zatrudniony w UMCS jako prowadzący zajęcia zlecone ze studentami zaocznymi. Od 1983 r. pracował na stanowisku asystent IWA UMCS, a od 1997 r. na stanowisku adiunkta. Aktualnie jest adiunktem I° w Zakładzie Grafiki Warsztatowej I (kier. prof. zw. M. Snoch) w Instytucie Sztuk Plastycznych Wydziału Artystycznego UMCS. Prowadzi także zajęcia w Kolegium Sztuk Pięknych w Kazimierzu Dolnym.

Od 1993 roku jest członkiem Stowarzyszenia Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie. W ramach dzia-

łalności w Towarzystwie Przyjaciół Nałęczowa doprowadził do reaktywacji (po 17 latach przerwy) Konkursu na Rysunek im. M. E. Andriolliego.

Był komisarzem I oraz II edycji tego Konkursu, a także współorganizatorem wystaw pokonkursowych w Nałęczowie, Otwocku, Wrocławiu i Lublinie. Był też przewodniczącym zespołu organizacyjnego ostatniej – III edycji Konkursu na Rysunek im.

M. E. Andriolliego z 2009 r. oraz współorganizatorem wystaw pokonkursowych w Nałęczowie, Otwocku, Lublinie, Wrocławiu i Olsztynie.

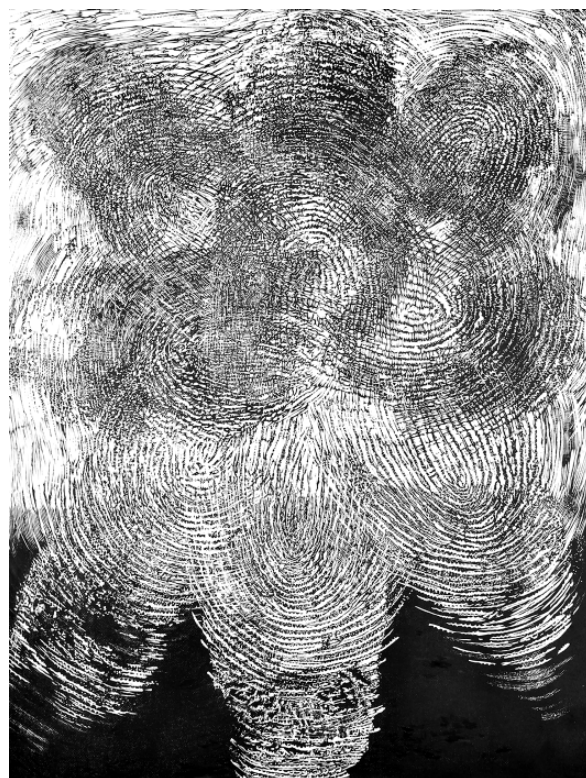
Jego grafiki były prezentowane na 26 wystawach indywidualnych, a ponadto na 153 wystawach zbiorowych i pokonkursowych.

Za swą aktywność na polu kultury, a także z okazji jubileuszu XXX-lecia twórczości artystycznej i pracy pedagogicznej Adam Panek otrzymał w ostatnich miesiącach:

- Medal Pamiątkowy Województwa Lubelskiego za szczególne zasługi dla województwa lubelskiego w dziedzinie kultury i sztuki (wyróżnienie przyznane przez Marszałka Województwa Lubelskiego)
- Dyplom Uznania Towarzystwa Przyjaciół Nałęczowa za zasługi w dziedzinie rozwoju życia kulturalnego i artystycznego dla miasta-uzdrowiska Nałęczów w stulecie powstania i działalności stowarzyszenia
- Nagrodę Prezydenta Miasta Lublin za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury.

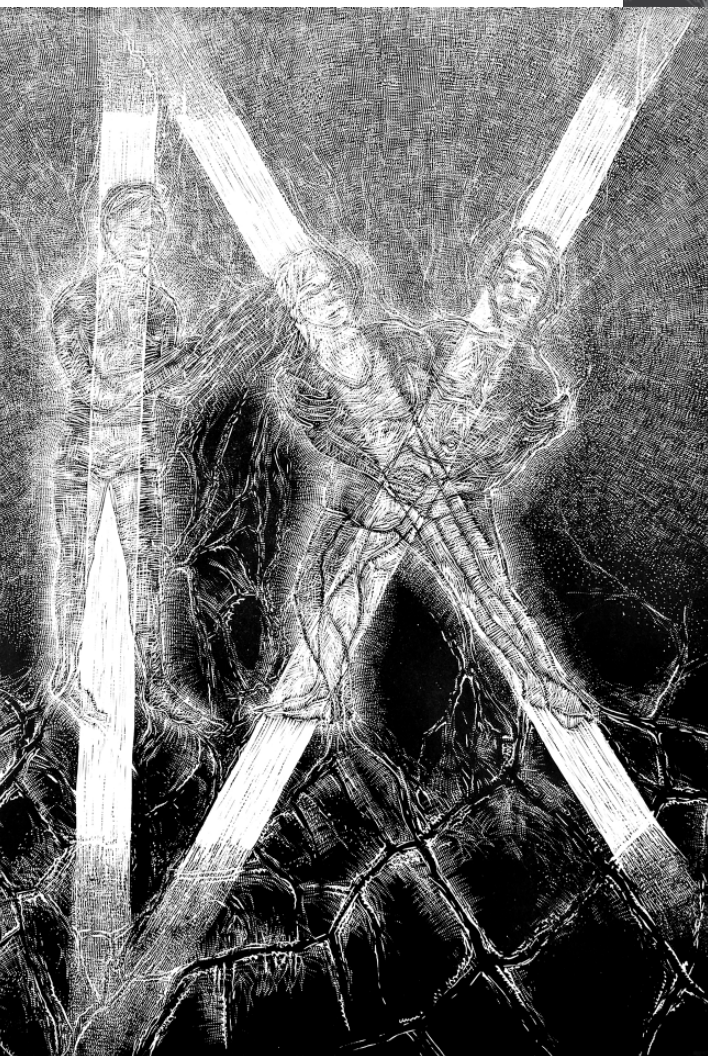
Pani prof. zw. sztuki muz. Urszula Bobryk, Dziekan WA; reprezentantka Prezydenta Miasta Lublin; Adam Panek, Autor wystawy

Drzewo życia VIII - ślad: linoryt, 80 × 62 cm, 2009-11-09

PANKA

Drzewo życia IX: linoryt, 80 × 62 cm, 2009-12-16

♦ Nagrodę Burmistrza Nałęczowa z okazji 30-lecia twórczości artystycznej i pracy pedagogicznej oraz reaktywowania i organizacji w Nałęczowie Konkursu na Rysunek im. M. E. Andriollego dla promocji miasta.

26 lutego 2010 r. otwarto w Muzeum Lubelskim wystawę „Adam Panek – Grafika. W XXX-lecie twórczości artystycznej i pracy pedagogicznej”. Znalazły się na niej cykle linorytów „Droga Życia” oraz „Drzewo Życia”. W katalogu wystawy obok reprodukcji prac jubilat, uwag na temat jego twórczości oraz fragmentów inspirujących go poezji zamieszczono także jego własne przemyślenia na temat sztuki oraz roli jaką winien odgrywać artysta. (jż)

„(...) Elementarne cząstki, z których buduje swój mikrokosmos, miewają czasem charakter organiczny. Wydają się wtedy utworzone z ziaren, liści lub gałązek. Kiedy indziej są oschłe, krystaliczne, niczym mrożne kwiaty na szkle. Ten czarno-biały, zerojedynkowy język Adam Panek opanował biegle. Techniki cięte to techniki męskie, wymagają charakteru. Tu niczego się nie zamarkuje, nie zatuszuje. Wybór tej techniki, czarno-białego linorytu oddaje charakter autora. Jego bezkompromisowość oraz skłonność do widzenia świata w barwach czarno-białych (...)”.

Prof. Roman Kowalik
Wydział Grafiki ASP we Wrocławiu

„(...) W postawie życiowej i twórczej Panka czuje się zespolenie, a to jest głębia żywiąca całą Jego osobowość. Jest On osobą refleksyjną, wręcz czystą duchowo o czym pisał już w recenzji do I stopnia prof. Rafał Stręt. Adam Panek posiada w sobie wielką potrzebę dzielenia się, ujawniania, nanoszenia i znaczenia swoich – naszych swoistych drogowskazów z różnych czasów. Takim momentem – drogowskazem była Droga Krzyżowa, która wyzwala emocje Autora do dziś i powoduje spontaniczny gest graficzny. Poprzez formę, monochromatyczną barwę i właśnie ten gest zanurza widzów w atmosferę przeżyć, które nieodżałowany ks. Józef Tischner w 2000 r. ujął takimi słowami: »Przechodzimy na drugą stronę życia jako dzieci nadziei« (...)”.

Prof. Andrzej Banachowicz
Wydział Malarstwa ASP w Poznaniu

„(...) To co pozwala dostrzec jakość graficznej roboty, ale i wizji Adama Panka to budowanie światła i mroku w jego linorytach, pojawianie się śladów widzialnego świata, niemal nadrealnej przestrzeni, ale też zaistnienie bieli i czerni, która intensywnością przypomina obraz. To właśnie (...) ryt punktowy daje linorytom pulsującą jasność i szarość, otwiera przed patrzącym na cykle Adama Panka swoistą przestrzeń, która jest zarówno wydarzeniem artystycznym, ale i skłania do refleksji, pobudza wyobraźnię (...)”.

Prof. zw. Stanisław Rodziński
Wydział Malarstwa ASP w Krakowie

„(...) Formę swych grafik składa Panek najczęściej z punktów, kresek, przecinków, rozciętej na drobny, nieregularny raster płaszczyzny. Ich powierzchnia wibruje, zapada się, rwie na części, rozpada na faksymilowe fragmenty, „podobrazy”, aż do granicy czytelności i zwartości kompozycji z tej rozsypanej materii wyłaniają się, nie zawsze czytelne i jednoznaczne w swym kształcie, realistyczne wizerunki przedmiotów, postaci, roślin, zwierząt i krajobrazów. Można wśród nich odszukać elementy powtarzalne, mające istotne dla artysty, symboliczne znaczenie. Wszystko to przeplata się, przenika, czasem zanika i rozpada. Pozostaje światło, rozedrgane powietrze, unoszący się i wirujący pył. Każdemu z tych obiektów- znaków przypisuje Panek znaczenie symboliczne, łączy w narracyjny ciąg prowadzący do właściwej, jego zdaniem, konkluzji. Stara się uczynić stworzone w ten sposób obrazy autorskim przesłaniem o randze moralitetu (...)”.

Prof. Stefan Sperl
Wydział Grafiki ASP w Katowicach

MŁODZIEŻ WOBEC WYZWAŃ GLOBALIZACJI

Wystąpienie dyrektora Instytutu Psychologii prof. G. Kwiatkowskiej

się w nowych warunkach. Tym zagadnieniem poświęcona była mied-

Fot. Barnaba Danieluk

Stale postępujący proces globalizacji oraz rozwój technologii są ważnym elementem zmian społeczno-kulturowych zachodzących w większości krajów. Konsekwencje tych zmian są szczególnie ważne dla osób młodych, których osobowość kształtuje

Wystąpienie podczas konferencji

Fot. Barnaba Danieluk

Sesja posterowa.

Fot. Barnaba Danieluk

dzynarodowa konferencja pt. „Youth Facing the Challenges of Globalization” (**Młodzież wobec wyzwań globalizacji**), zorganizowana przez Instytut Psychologii UMCS w Lublinie, Instytut Psychologii Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Lubelskie Towarzystwo Naukowe w dniach 1-2 lutego 2010 roku w Lublinie.

Celem konferencji było ukazanie problemów młodzieży w obliczu zmian globalizacyjnych w krajach o zróżnicowanej sytuacji społeczno-gospodarczej, a także integracja środowisk naukowych z różnych ośrodków badawczych oraz wymiana wiedzy i doświadczeń, które mogą stać się podstawą do nawiązania współpracy.

Konferencję otworzyli prodziekan Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS

– prof. nadzw. UMCS dr hab. Ryszard Bera, Dyrektor Instytutu Psychologii UMCS – prof. nadzw. dr hab. Grażyna Kwiatkowska oraz prof. zw. dr hab. Bożydar Kaczmarek, Dyrektor Instytutu Psychologii Uniwersytetu Szczecińskiego. W swoich wystąpieniach podkreślali oni wagę problemów dotyczących globalizacji we współczesnym świecie.

Konferencja składała się z pięciu sesji, podczas których uczestnicy poruszyli szerokie spektrum problemów związanych ze specyfiką funkcjonowania młodzieży w globalizującym się świecie. Wystąpienia dotyczyły następujących tematów:

- psychologicznych, społecznych i ekonomicznych konsekwencji globalizacji;
- kształtowania się tożsamości indywidualnej i społecznej;
- relacji społecznych współczesnej młodzieży;
- planów i aspiracji młodzieży różnych kultur;
- wpływu mediów na funkcjonowanie ludzi młodych;
- młodzieży pogranicza – postaw, stereotypów i uprzedzeń;

Wystąpienie Dziekana Ryszarda Bery

Fot. Barnaba Danieluk

• młodzieży wobec zagrożeń współczesnego świata.

Na podkreślenie zasługuje fakt uczestnictwa specjalistów z różnych ośrodków naukowo-badawczych z Polski (UMCS, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Szczeciński, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II,

Uniwersytet Rzeszowski, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP w Warszawie) oraz z zagranicy (London Institute for Education, University of London, Ukrainian Academy of Pedagogical Sciences).

Obrady zakończyła sesja podsumowująca, w której podjęto m.in. dyskusję na temat możliwości prowadzenia wspólnych interdyscyplinarnych badań z zakresu globalizacji.

Przewodnicząca Komitetu Naukowego prof. nadzw. dr hab. Grażyna E. Kwiatkowska

KONFERENCJA NAUKOWA

WECHSLER CIĄGŁE ODKRYWANY

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI „SKALE D. WECHSLERA W PRAKTYCE DIAGNOSTYCZNEJ I KLINICZNEJ”

Zakład Metodologii i Diagnozy Psychologicznej Instytutu Psychologii UMCS wystąpił z inicjatywą zorganizowania konferencji naukowo-dydaktycznej „Skale D. Wechslera w praktyce diagnostycznej i klinicznej”, która odbyła się 26 stycznia 2010 r. w auli Wydziału Pedagogiki i Psychologii naszego Uniwersytetu.

Program konferencji obejmował wiele zagadnień wskazujących możliwości praktycznego wykorzystania Skal Inteligencji Wechslera w przypadku różnorodnych zaburzeń rozwojowych i klinicznych, m.in.: ADHD, upośledzenia umysłowego, dysleksji rozwojowej czy autyzmu. Konferencję otworzyła Dyrektor Instytutu Psychologii prof. dr hab. Grażyna Kwiatkowska, podkreślając znaczenie współpracy środowiska naukowego z osobami zajmującymi się praktyką psychologiczną. Wszystkich uczestników, gości i prelegentów powitała prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis, Przewodnicząca Komitetu Naukowego i Organizacyjnego konferencji oraz Kierownik Zakładu Metodologii i Diagnozy Psychologicznej – głównego organizatora konferencji.

Część wykładową rozpoczął wykład dr. hab. Cezarego Domańskiego przypominający sylwetkę autora skal inteligencji i opisujący jego drogę do opracowania, do tychczas najlepszego, narzędzia pomiaru inteligencji człowieka. Kolejne wystąpienia wskazywały możliwości i ograniczenia testów Wechslera. Kolejno nad tym zagadnieniem zatrzymywały się: dr

hab. Aneta Borkowska, rozważając zastosowanie testu Wechslera w diagnostyce dziecka z ADHD, prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis, analizując użyteczność skali Wechslera w diagnozie specyficznych zaburzeń uczenia się (na przykładzie SLI i dysleksji), dr Katarzyna Markiewicz, stawiając pytanie: Czy w diagnostyce dzieci z głębszą postacią autyzmu skala WISC-R może być przydatna? Dr Stanisław Siwek natomiast rozważał, na ile pomocna może być Skala Inteligencji dla Dzieci WISC-R w diagnostyce upośledzenia umysłowego, zaś dr Urszula Mirecka przedstawiła swoje doświadczenia dotyczące diagnozy trudności w komunikacji językowej ustnej i pisemnej uczniów w młodszym wieku szkolnym z użyciem skali inteligencji dla dzieci.

Kolejne sympozjum koncentrowało się wokół nietypowego zastosowania skal Wechslera. Dr Łucja Domańska wskazała na możliwości zastosowania testu inteligencji Wechslera w neuropsychologicznej ocenie procesów myślenia. Dr Beata Ledwoch opisała, jakie znaczenie może mieć Skala Inteligencji dla Dorosłych w przedmiocie unieważnienia aktu woli, zaś dr

Katarzyna Wiejak skoncentrowała się wokół szans i zagrożeń płynących z próby podjęcia diagnozy pozaintelektualnej na podstawie obserwacji prowadzonej podczas badania skalą Wechslera. Wystąpienie dr Izabeli Pietras dotyczyło problemów związanych z opisywaniem wyników diagnozy intelektu i konsekwencjami niefortunnego doboru słów w opiniach. Ostatni referat zaprezentowany przez prof. dr hab. Grażynę Krasowicz-Kupis i dr Katarzynę Wiejak *Modyfikacja instrukcji do skali WISC-R i WAIS-R w diagnostyce klinicznej* stanowił źródło cennych wskazówek dla klinicystów, którzy często muszą dostosowywać sposób badania do możliwości pacjentów.

Wystąpieniom towarzyszyły niezwykle burzliwe dyskusje, które kontynuowano w kuluarach. Żywy oddźwięk wszystkich wykładów i prezentacji stanowił potwierdzenie aktualności tematyki i potrzeby poruszania problematyki diagnozy. Mamy nadzieję, że ta konferencja zapoczątkuje cykliczne spotkania i dyskusje naukowców z praktykami.

**Izabela Pietras
Magdalena Gontarczyk**

KONFERENCJA NAUKOWA

WPŁYW GRANICY PAŃSTWOWEJ NA ROZWÓJ LUBELSZCZYZNY

W dniu 24 lutego 2010 r. w Lublinie odbyła się konferencja „Wpływ granicy państwowej na kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego wschodniej części województwa lubelskiego”. Organizatorem spotkania był Zakład Geografii Ekonomicznej Instytutu Nauk o Ziemi UMCS.

Otwarcie obrad przez Prorektora Stanisława Michałowskiego

Konferencja miała na celu prezentację wyników badań przeprowadzonych podczas realizacji projektu finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (N306 046 32/3180, czas realizacji projektu: 25 maja 2007 – 24 maja 2010). Kierownikiem projektu był prof. dr hab. Jerzy Bański, zaś wykonawcami: mgr Jacek Dobrowolski, dr Małgorzata Flaga, dr Wojciech Janicki, dr Monika Wesołowska.

Celem badań było wskazanie wpływu granicy państwowej – jako bariery przestrzennej – na poziom oraz kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów przygranicznych w województwie lubelskim. Podczas realizacji projektu autorzy postawili dwie hipotezy badawcze:

1. Współczesna granica wschodnia na terenie Lubelszczyzny jest specyficzną barierą przestrzenną ograniczającą ogólny rozwój społeczno-gospodarczy terenów przygranicznych, ale stymulującą rozwój obszarów w sąsiedztwie przejść granicznych

2. Istnieją różnice rozwojowe pomiędzy pograniczem polsko-białoruskim i polsko-ukraińskim wynikające z przyjęcia różnych modeli rozwoju politycznego i gospodarczego krajów sąsiedzkich.

W toku prac nad projektem pierwszej z hipotez została potwierdzona, natomiast druga obalona.

Podczas konferencji w Lublinie spotkali się naukowcy wraz z samorządowcami z województwa lubelskiego. Przybyli m.in. sekretarz powiatu bialskiego – Jan Jańczuk, sekretarz powiatu włodawskiego

Prof. dr hab. Jerzy Bański podczas wystąpienia

– Konrad Łukianiuk, wójt gminy Dołhobyczów – Józef Demendecki, z Departamentu Strategii i Rozwoju Regionalnego – Dorota Skwarek.

Konferencję otworzyli prorektor UMCS dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzwyczajny UMCS, Dyrektor Instytutu Nauk o Ziemi prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk oraz w imieniu wykonawców projektu prof. dr hab. Jerzy Bański. W przemowach wstępnych podkreślano znaczenie problematyki pogranicza we współczesnych badaniach naukowych oraz konieczność praktycznego wdrażania wyników prowadzonych badań.

Obrazy podzielone były na dwie części. W pierwszej prezentowane zostały trzy referaty: „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru badań” autorstwa dr. Wojciecha Janickiego, „Wyniki ankiet i wywiadów” dr Małgorzaty Flagi oraz „Wniosek z badań i podsumowanie” wygłoszony przez prof. dr. hab. Jerzego Bańskiego.

Podczas konferencji autorzy skupili się na prezentacji perspektyw rozwoju wschodniej Lubelszczyzny. Rozwój obszarów przygranicznych woj. lubelskiego powinien wykorzystywać dwa zasadnicze czynniki rozwoju – położenie przygraniczne i walory środowiska naturalnego. Położenie przygraniczne będzie odgrywało bezpośrednią rolę w sąsiedztwie przejść granicznych oraz głównych szlaków komunikacyjnych prowadzących w głąb kraju, które będą strefami wzmożonej aktywności gospodarczej. W strefach tych można oczekiwać głównie rozwoju usług i handlu, którym należy przygotować odpowiednią przestrzeń. Z czasem ich strukturę funkcjonalną powinny wzmacniać inwestycje o charakterze produkcyjnym (głównie opartych o regionalne surowce żywnościowe). Rozwojowi stref wzmożonej aktywności gospodarczej powinno towarzyszyć tworzenie nowych przejść i punktów granicznych mających cel aktywizujący. Konieczna jest poprawa dostępności

komunikacyjnej najbardziej peryferyjnych obszarów przygranicznych. Można tego dokonać głównie w postaci modernizacji już istniejących dróg. Walory środowiska naturalnego stwarzają przede wszystkim możliwości rozwoju konkurencyjnego i towarowego rolnictwa o zróżnicowanym charakterze produkcji. Na południu będzie koncentrować się produkcja roślinna, wykorzystująca bardzo dobre warunki glebowe. Wskazane jest utrzymanie dotychczasowych tradycji produkcyjnych (chmiel, tytoń, maliny, warzywa) z wyraźną intensyfikacją i modernizacją produkcji. W części środkowej zachowa się tradycyjny charakter rolnictwa z możliwością rozwoju agroturystyki i produkcji roślin energetycznych. Na północy powinien rozwijać się przede wszystkim chów bydła mlecznego i mięsnego. Należy lepiej wykorzystać atuty regionu wynikające z jego położenia w strefie wpływów różnych kultur i religii. Szczególne znaczenie powinien mieć fakt położenia na styku trzech narodów. Znaczący wpływ na rozwój obszarów przygranicznych Lubelszczyzny powinna mieć także współpraca transgraniczna w wymiarze ekonomicznym, społecznym i kulturowym. Kooperacja ta powinna spełnić cele praktyczne, aktywizując lokalną przedsiębiorczość po obu stronach granicy.

Druga część konferencji odbyła się pod kierownictwem prof. dr. hab. Jerzego Bańskiego. Dyskutowano o kierunkach rozwoju społeczno-gospodarczego gmin przygranicznych. Osoby zabierające głos podkreślały fakt niedorozwoju infrastruktury, wskazywały na problemy związane z peryferyzacją omawiane-

Uczestnicy konferencji

go obszaru. Ważną sprawą były też kwestie związane z pozyskiwaniem funduszy na inwestycje gminne oraz współudział władz samorządowych w finansowaniu inwestycji. Dyskutanci podkreślali dużą wagę przeprowadzonych badań oraz postulowali o powtórzenie ich za pewien czas, aby ocenić charakter przemian, jakie zachodzą na pograniczu województwa lubelskiego.

Efektem przeprowadzonych prac badawczych jest opracowana przez wykonawców grantu publikacja pt. „Wpływ granicy państwowej na kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego wschodniej części województwa lubelskiego”. Ukazała się ona jako tom XVI Studiów Obszarów Wiejskich (Warszawa 2009).

dr Monika Wesołowska

*Zakład Geografii
Ekonomicznej UMCS*

Dyskusja (od lewej dr W. Gorzym-Wilkowski, prof. dr hab. T. Komornicki, dr hab. A. Miszczuk, prof. UMCS, Sekretarz Powiatu Włodawskiego – Konrad Łukianiuk)

SŁOWO O PROFESORZE JANIE KRZYŻU

Szóstego grudnia 2009 roku, odszedł na zawsze profesor zwyczajny, doktor habilitowany nauk matematycznych Jan Krzyż. Związany z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej od roku 1944, był jego żywą historią.

Urodził się 25 maja 1923 roku w Lublinie. Matka Taisja była Rosjanką, która cudem przeżyła bolszewickie podejście do „bieloruskich”. Ojciec był absolwentem Uniwersytetu Jana Kazimierza i byłym oficerem armii austriackiej. Miał stopień pułkownika i w latach dwudziestych pełnił obowiązki dowódcy stacjonującego w Lublinie 8 Pułku Piechoty Legionów. Po odejściu z czynnej służby pracował jako kierownik Wydziału Spraw Wojskowych w Poznaniu. Po wybuchu wojny w 1939 r., na zlecenie władz wojskowych, nadzorował przetransportowanie do Lwowa archiwum Wydziału. Tutaj został aresztowany przez NKWD i ślad po nim zaginął. Jego nazwisko znalazło się na tzw. liście Cwietuchina, przekazanej Polsce w latach czterdziestych przez władze Ukrainy. Stąd można domniemywać, że Stanisław Krzyż został zamordowany w okolicach Starobielska.

Los nie był łaskawy również dla Jana Krzyża. Jako dziesięcioletni chłopiec, zapadł na ciężką chorobę kręgosłupa. W latach 1934-39 był leczony w słynnym szpitalu - KBK - w Zakopanem. Tutaj, leżąc w gipsie, zaliczył programy szkoły podstawowej i gimnazjum. Przykuty do łóżka chłopiec miał silny charakter! Wtedy Jego marzeniem było studiowanie filozofii. Dlatego znakomicie opanował łacinę i język niemiecki. Z chwilą wybuchu wojny, został zabrany ze szpitala przez Matkę, a ponieważ do Poznania nie mogli powrócić, to przyjechali do Lublina i zatrzymali się u krewnych.

Na początku lat czterdziestych, matka dowiedziała się, że na Węgrzech wynaleziono lek skuteczny w chorobie kręgosłupa. Po przezwyciężeniu trudności, o których można opowiadać w długie zimowe wieczory, zdobyła ten lek. Specyfik istotnie postawił chłopca na nogi, chociaż musiał się na nowo uczyć chodzić.

Jan Krzyż nadal pracował nad swoim wykształceniem. Znajomi skontaktowali go z przebywającym w Lublinie, a wygnanym z Poznania profesorem Uniwersytetu Poznańskiego - Mieczysławem Biernackim (synem znanego w Lublinie lekarza i społecznika). Ten, stwierdziwszy u chłopca talent matematyczny, zadbał o wzbogacenie jego wiedzy z nauk ścisłych.

W 1944 roku został powołany do życia Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Jan Krzyż nie miał matury, ale został przyjęty na pierwszy rok Wydziału Lekarskiego. O wyborze kierunku zapewne przesądziło doświadczenie życiowe. Jednakże po kilku miesiącach, za

namową prof. Biernackiego, przeniósł się na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, na matematykę. Studiując, zdał maturę. Na krótko przeniósł się na Uniwersytet Poznański. Powodem była chęć odzyskania pozostawionego w Poznaniu mieszkania wraz z całym dobytkiem. Próba nie powiodła się. Wrócił na UMCS. Jako wyróżniający się student został zatrudniony przez prof. Biernackiego w charakterze asystenta. Stopień magistra otrzymał w roku 1948. Podjął pracę nad rozprawą doktorską, którą planował ukończyć w 2-3 lata.

I wtedy spotkały Go nieszcześcia. Sam wspominał o nich tylko w gronie przyjaciół. Nie zależało Mu ani na statusie osoby prześladowanej ani na wyrazach współczucia. Nie jestem pewien, czy zamieszczając tę informację, nie naruszam Jego zasad.

Otóż wybrał się z kolegą na lubelskie Stare Miasto. Robili sobie zdjęcia. Jedno z nich zostało wykonane w miejscu, z którego był doskonale widoczny Zamek Lubelski. [Trzeba wiedzieć, że w owym czasie było tam więzienie UB]. Zostali dostrzeżeni i aresztowani. Kolegę zwolniono po miesiącu, a Jana trzymano pół roku, wożąc go w różne miejsca [Rzeszów, Lubaczów] na konfrontacje. Szło o to, że dowódca jednej z sotni UPA miał nazwisko (czy też pseudonim) współbrzmiające z nazwiskiem Krzyż.

Drugie zatrzymanie nastąpiło na początku lat pięćdziesiątych, kiedy, jak niektórzy pamiętają, obowiązywał system kartkowy. Jan był mężem zaufania i zajmował się rozdziałem talonów żywnościowych. Zdarzyło się, że jeden z kolegów nie odebrał swego przydziału. Jan mieszkał nieopodal, poszedł do niego z bonami, ale trafił na „kocioł” UB. Okazało się, że kolega był zaangażowany w jakąś działalność podziemną. Wyjaśnianie sprawy, mimo starań Uniwersytetu, trwało pół roku. Czy ktoś nie znający realiów tamtych czasów pogardy dla człowieka może w powyższe opisy uwierzyć?

Na szczęście nie spotkały Go już dalsze przykrości i mógł poświęcić się pracy naukowej. W roku 1954 obronił rozprawę doktorską, zwaną wówczas kandydacką, uzyskując dość egzotycznie brzmiący stopień: kandydat nauk. Pamiętam, że gdy w 1955 roku rozpoczynaliśmy studia matematyczne, podstawowy przedmiot na pierwszym roku wykładać miał kandydat nauk Jan Krzyż. Profesorów mieliśmy w szkole, do doktorów się chodziło, do aptekarza mówił o się: panie magistrze, a kto zaczął być ów „kandydat” nikt z nas nie wiedział.

W roku 1959, z rekomendacji prof. Biernackiego, dr Krzyż otrzymał stanowisko badawcze w Imperial College w Londynie, w instytucie kierowanym przez prof. Waltera Haymana, jednego z najwybitniejszych specjalistów w analizie zespolonej. Był pierwszym lubelskim matematykiem pracującym za granicą. Po powrocie do kraju dr Krzyż przedstawił na Uniwersytecie Jagiellońskim rozprawę habilitacyjną i w 1962 roku uzyskał tytuł docenta. Dla matematyki lubelskiej było to na wagę złota, z uwagi na dramatyczny brak samodzielnych pracowników naukowych. W roku 1967 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a 6 lat później tytuł naukowy profesora zwyczajnego.

Profesor Krzyż posiadał niezwykle szeroką wiedzę matematyczną, którą zaskakiwał nawet najwybitniejszych. Był humanistą i wybitnym wykładowcą. Dla studentów był wymagający, ale wyrozumiały. Swoje wykłady mówił pięknym językiem, tak polskim jak i obcym. Były przemyślane i dopracowane.

W wykładach monograficznych przenosił na polski grunt najnowsze zdobycze i trendy swojej dyscypliny. Wygłaszał odczyty naukowe na światowych kongresach matematycznych (Sztokholm, Moskwa, Helsinki, Berlin), na wielu konferencjach i sympozjach oraz na licznych uniwersytetach, jako „colloquium speaker”. Przyniosło mu to uznanie, światową sławę i zaproszenia na wykłady i seminaria w renomowanych ośrodkach badawczych, w USA - czterech, w Indiach - dwóch, po jednym w Anglii, Kanadzie i RFN. Teksty wykładów prowadzonych w zagranicznych ośrodkach, a udostępniane nam, stanowią niezwykle cenny materiał szkoleniowy.

Był recenzentem dla Zentralblatt für Mathematik i Mathematical Reviews oraz członkiem polskich i zagranicznych towarzystw naukowych.

Lista publikacji naukowych Profesora zawiera 78 pozycji. Ta liczba, w zestawieniu z ilością publikacji przedstawicieli niektórych innych dyscyplin, nie rzuca na kolana. Są to jednakże prace znaczące, cytowane i stanowią źródło inspiracji dla pracowników naukowych w wielu krajach. Dla przykładu powiem, że oryginalna metoda zawarta w jednej z Jego prac była podstawowym narzędziem badawczym wykorzystywanym w czterech pracach doktorskich napisanych w Polsce i USA. Wiele wyników Jego prac weszło do monografii przedmiotu.

Z uwagi na specyfikę dyscypliny, osiągnięć Profesora nie będę tutaj omawiać. Są komunikatywne tylko dla wąskiego grona. Podzielę się jedynie jedną wiadomością. Otóż w 1968 roku na konferencji w Uniwersytecie Jagiellońskim postawił Profesor pytanie, które w literaturze przedmiotu znane jest jako Hipoteza

Krzyża. Wielu ludzi próbowało ją rozstrzygnąć, uzyskując jedynie częściowe wyniki. Dopiero w tym roku, a więc, po ponad czterdziestu latach od chwili sformułowania problemu, został on rozwiązany przez wybitnego matematyka z Izraela. Profesor już tego nie doczekał. Tylko wielkie umysły potrafią sformułować problem zrozumiały dla studenta trzeciego roku matematyki, a trudny do rozwiązania dla specjalistów!

matematyki, a trudny do rozwiązania dla specjalistów!

Był światowej sławy uczonym. Był nauczycielem i mistrzem dla wielu, wymagającym i życzliwie krytycznym. Oceniał swoich pracowników przede wszystkim za osiągnięte wyniki naukowe. Wspierał rozwój naukowy nie tylko swoich współpracowników. Wypromował siedmiu doktorów spośród których sześciu pracuje na stanowiskach profesorów w UMCS, KUL, Politechnice Lubelskiej. Miał też znaczący wkład w doktoraty i habilitacje innych osób.

Jest autorem pierwszego w polskiej literaturze zbioru zadań z ana-

lizy zespolonej, kilkakrotnie wznawianego i wydane go również za granicą. Jest współautorem świetnego podręcznika z analizy zespolonej oraz dwóch książek opublikowanych w Wydawnictwie Springera.

Profesor Krzyż był wieloletnim redaktorem sekcji matematycznej *Annales UMCS*. Przestrzeganiem wysokich standardów, fachową wiedzą, gruntowną znajomością co najmniej czterech języków, znacząco podniósł poziom tego czasopisma. Publikują w nim autorzy z Europy, Azji i Ameryki.

Profesor nie stronił od obowiązków administracyjnych w Uczelni. Był dziekanem Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii, organizatorem i pierwszym dyrektorem Instytutu Matematyki, wieloletnim kierownikiem Zakładu Funkcji Analitycznych.

Jego praca była doceniana. Otrzymał prestiżową nagrodę naukową im. Stanisława Zarembki, jak też nagrody Ministra Szkolnictwa Wyższego. Był odznaczony Krzyżami Kawalerskim i Oficerskim, Medalem KEN i innymi odznaczeniami.

Dodam, że był człowiekiem skromnym, nie zabiegał o zaszczyty, nie szukał poklasku. Był życzliwy ludziom i skory do niesienia pomocy. Swojemu Uniwersytetowi przyniósł sławę.

Jak długo żyje człowiek? Tak długo, jak trwa jego ziemską wędrówka? Czyż nie miał racji Horacy mówiąc: Non omnis moriar? Człowiek żyje tak długo, jak długo trwa o nim pamięć i istnieje jego dzieło. Profesor Krzyż żyje w pamięci swoich uczniów, którzy Mu zawdzięczają tak wiele, oraz przyjaciół rozsianych po całym świecie.

Eligiusz Złotkiewicz

7 grudnia 2009 r. odszedł od nas
Przyjaciół, Nauczyciel i Mistrz –
Kierownik Zakładu Historii Najnowszej
Instytutu Historii Uniwersytetu Marii
Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

IN MEMORIAM: PROFESOR

Profesor Tadeusz Radzik urodził się 16 września 1953 r. w Lublinie. Z tym miastem pozostał związany do końca, cały czas przybliżając licznemu gronu zainteresowanych zawiłą historię Koziego Grodu. Tu przeszedł kolejne szczeble szkolnej edukacji. W październiku 1973 r. rozpoczął studia historyczne na Wydziale Humanistycznym UMCS, które ukończył w kwietniu 1977 r. z wyróżnieniem.

Karierę naukową rozpoczął w Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych UMCS, pracując na stanowiskach asystenta stażysty, asystenta, starszego asystenta i adiunkta. 16 kwietnia 1980 r. obronił pracę doktorską pt. „Szkolnictwo polonijne w Wielkiej Brytanii w latach 1852-1954”, napisaną pod kierunkiem profesora Albina Koprucki. Przewód doktorski ukończył w 3 lata po zatrudnieniu, a praca została nagrodzona w konkursie im. Floriana Znanieckiego. Pod tym względem był wzorem. Zawsze powtarzał: „Jeśli coś robicie, róbcie to tak, abyście byli z tego dumni”. Od września 1981 r. do czerwca 1982 r. przebywał w Stanach Zjednoczonych jako stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej, zbierając materiały do rozprawy habilitacyjnej. Dzięki wyjazdowi do USA zgromadził materiały do kilku następnych książek.

Habilitował się w styczniu 1987 r. na podstawie pracy: *Polonia amerykańska wobec Polski (1918-1939)*, Lublin 1986. Otrzymał za nią nagrodę Ministra Edukacji Narodowej. Był już wówczas uznawany za jednego z najlepszych znawców dziejów Polonii. Od 1 lutego 1988 r. został zatrudniony jako docent w Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych – Zakładzie Badań Polonijnych. Natomiast z dniem 1 października tego roku przeszedł do Zakładu Historii Najnowszej Instytutu Historii UMCS i pozostał w nim (pełniąc od 1996 r. funkcję kierownika) do swego przedwczesnego końca. Od 1992 r. był profesorem nadzwyczajnym UMCS. Tytuł profesora uzyskał w 1993 r., a 1 marca 1999 r. został profesorem zwyczajnym. Ten ostatni awans nastąpił w wieku 46 lat. Tempo zaiste imponujące i, uwzględniając jego dokonania na niwie naukowo-dydaktycznej, godne naśladowania. W latach 1994-2000 zajmował stanowisko dyrektora Instytutu Historii UMCS.

Zainteresowania badawcze Profesora Tadeusza Radzika koncentrowały się wokół dziejów Polonii w Wielkiej Brytanii i w Stanach Zjednoczonych, problemów społeczno-politycznych po 1918 r. i spraw mniejszości narodowych w Polsce. Pomimo że w tej ostatniej sferze dominowały zagadnienia dotyczące dziejów Żydów, to wręcz pasjonował się historią Ukraińców Lubelszczy-

TADEUSZ RADZIK (1953-2009)

zny. Ogółem jego dorobek naukowy przekroczył 300 publikacji. Do najważniejszych możemy zaliczyć monografie: *Szkolnictwo polskie w Wielkiej Brytanii w latach drugiej wojny światowej*, Lublin 1986; *Stosunki polsko-żydowskie w Stanach Zjednoczonych Ameryki w latach 1918-1921*, Lublin 1988; *Społeczno-ekonomiczne aspekty stosunku Polonii amerykańskiej do Polski po I wojnie światowej*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1989; *Polonia amerykańska wobec Polski (1918-1939)*, wyd. I, Lublin 1986 i wyd. II, Lublin 1990; *Szkolnictwo polskie w Wielkiej Brytanii po drugiej wojnie światowej (1945-1990)*, Lublin 1990; *Z dziejów społeczności polskiej w Wielkiej Brytanii po drugiej wojnie światowej (1945-1990)*, Lublin 1991; *Yeshivah Hakhmei Lublin*, Lublin 1994; *Uczelnia Mędrców Lublina*, Lublin 1994; *Polska Macierz Szkolna Zagranicą 1953-1993*, Lublin 1995; *Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii 1947-1997*, Londyn 1997; *Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskiego Zagranicą w latach 1941-1991*, Lublin 1992, Londyn 1999; *Lubelska dzielnica zamknięta. Żydzi w Lublinie (1939-1942)*, Lublin 1999; *Historia Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskiego za Granicą 1941-1991*, Londyn 1999; *Zagłada lubelskiego getta*, Lublin 2007. Poza tym był współautorem *Dziejów Lublina*, t. 2, XIX i XX w., Lublin 2000, redaktorem kilku prac

zbiorowych oraz współredaktorem wydawnictw źródłowych.

O jego aktywności naukowej świadczy fakt, iż był stypendystą i wykładowcą między innymi uczelni amerykańskich i brytyjskich. Referaty głosił na sympozjach naukowych w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Belgii, Francji, Włoszech, Szwajcarii, Austrii, Czechach, Niemczech, na Ukrainie i na Węgrzech. Profesor był członkiem Komitetu Badania Polonii Polskiej Akademii Nauk, Komitetu Badań nad Migracjami Ludności i Polonią PAN, prezesem Polskiego Towarzystwa Historycznego – Oddział w Lublinie, a następnie wiceprezesem, członkiem Prezydium Zarządu Głównego PTH, Sekretarzem Generalnym PTH oraz członkiem Zarządu Głównego. Pełnił funkcję członka rzeczywistego Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, członka Komisji do Badania Diaspory Polskiej Akademii Umiejętności i Komisji Stosunków Międzynarodowych Komitetu Nauk Historycznych PAN.

Kolejnym przejawem Jego aktywności, były piastowane stanowiska w redakcjach czasopism takich jak: „Rocznik Polonijny”, „Przegląd Polonijny”, „Rocznik Lubelski”, „Przegląd Historyczno-Oświatowy”, „Res Historica”, „Almanach Historyczny”, „Biuletyn Komisji Historycznej Oddziału PAN w Lublinie”, „Studia Polonijne”, „Annales UMCS”, „Dzieje Najnowsze”. W latach 1995-1998

i 2002-2009 pełnił również funkcję redaktora naczelnego „Rocznika Chełmskiego”. Uczestniczył w pracach Komisji Nagrody Artystycznej Miasta Lublina. Zasiadał w Senacie UMCS, Radzie Naukowo-Programowej Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców, Radzie Programowej Fundacji „Semper Polonia” i Radzie Muzeum Lubelskiego. Był również rzeczoznawcą w zakresie wydawania opinii kwalifikujących podręczniki do użytku szkolnego.

Profesor był dwukrotnym laureatem Nagrody Ministra Edukacji Narodowej, jak również Nagrody im. Floriana Znanieckiego i laureatem Nagrody Rady Porozumiewawczej Badań nad Polonią za osiągnięcia w badaniach polonijnych. Rektorzy UMCS szesnastokrotnie wyróżniali go nagrodami za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej. Wyróżniony został również Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Wypromował ogółem 13 doktorów i wielu magistrów. Wyniki naszych osiągnięć naukowych i działalności zawodowej są i będą konsekwencją nie tylko naszego trudu, ale również świadectwem trwania wkładu Profesora w rozwój nauk historycznych.

Na zawsze pozostanie w naszej Pamięci jako Nauczyciel, Mistrz i Szef. Jako Dobry Człowiek i Wybitny Uczony.

Robert Litwiński

ŚWIATOWA PROMOCJA LUBLINA I LUBELSZCZYZNY

„WOKÓŁ LUBLINA. ZADANIA TESTOWE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA OBCOKRAJOWCÓW”

W Wydawnictwie UMCS ukazała się książka „Wokół Lublina. Zadania testowe z języka polskiego dla obcokrajowców” (z przygotowanej przez Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców serii „Język-Kultura-Społeczeństwo”), napisana przez doświadczonych dydaktyków Centrum: Annę Butcher, Bartłomieja Maliszewskiego, Grażynę Przechodzką, Małgorzatę Rzeszutko-Iwan i Annę Trębską-Kerntopf. Lubelska publikacja, powstała z inicjatywy dyrektora Centrum, prof. dr. hab. Jana Mazura, nawiązująca do wydanej niedawno we Wrocławiu książki Anny Dąbrowskiej, Anny Burzyńskiej-Kamienieckiej, Urszuli Dobesz i Małgorzaty Pasieki „Z Wrocławiem w tle”, to przede wszystkim istotna pomoc dydaktyczna dla cudzoziemców starających się o uzyskanie certyfikatu znajomości języka polskiego na jednym z trzech poziomów: podstawowym B1, średniozaawansowanym B2 i zaawansowanym C2.

Tom „Wokół Lublina” łączy prostotę konstrukcji z celnością doboru materiałów, kompetencję ćwiczeniową i pomysłowość testową z lekkim stylem prezentacji informacji o mieście i regionie, aktualnością sytuacyjną oraz pięknym edytorskim. Zwracają uwagę piękne zdjęcia Lublina i regionu autorstwa Trevora Butchera.

Rozszerzenie przez Autorów zakresu tematycznego tekstów na Lubelszczyznę znacznie zwiększyło atrakcyjność i uniwersalność tej publikacji. Niemalże znaczenie miały

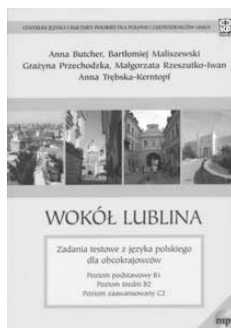
w tej kwestii odwołania do Zamościa, Kozłówek, Kazimierza Dolnego, Nałęczowa i Puław. Rozmowy z Janem Machulskim i Stanisławem Rudym, Tomaszem Pietrasiewiczem, Władysławem Stefanem Grzybem czy muzykami zespołu „Budka Suflera”, teksty utworów Marka Andrzejewskiego („Niebo potrzebne”), „Budki Suflera” („Takie tango”), Marka Grechuty („Kazimierz nad Wisłą”), ciekawe wspomnienia (Małgorzaty Bieleckiej-Hołdy, Władysława Panasa), legendy, ciekawostki na temat historii i współczesności Lublina i Lubelszczyzny przyciągają uwagę czytelników.

Teksty zadań są dostosowane do poziomu zaawansowania językowego odbiorców. W podręczniku zaprezentowano zadania testowe w porządku zgodnym z trybem egzaminów certyfikatowych, tj. sprawdzające rozumienie ze słuchu, opanowanie praktycznego użycia gramatycznych reguł językowych

(w tekstach), opanowanie czytania ze zrozumieniem, sprawdzające umiejętność pisania na danym poziomie zaawansowania językowego i wreszcie zadania sprawdzające mówienie. Do lubelskiej publikacji dołączona została płyta CD nagrana przez Akademickie Radio Centrum.

Już co najmniej stu nauczycieli języka polskiego ze Stanów Zjednoczonych poznało na podstawie oglądu książki uroki Lublina i naszego regionu. Wiadomo też, że na kursach w samym lubelskim Centrum zapozna się z nią co roku około kilkuset osób, a tom będzie używany przez kadrę i studentów wielu ośrodków dydaktycznych w całej Polsce. Wydaje się, że ten nowoczesny, precyzyjnie skonstruowany, interesujący, kolorowy podręcznik zadań testowych z języka polskiego jest w stanie doskonale promować nasze miasto i Lubelszczyznę.

Lech Maliszewski

ANNA BUTCHER, BARTŁOMIEJ MALISZEWSKI, GRAŻYNA PRZECHODZKA, MAŁGORZATA RZESZUTKO-IWAN, ANNA TRĘBSKA-KERNTOPF, „WOKÓŁ LUBLINA. ZADANIA TESTOWE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA OBCOKRAJOWCÓW. POZIOM PODSTAWOWY B1. POZIOM ŚREDNI B2. POZIOM ZAAWANSOWANY C2”, POD RED. JANA MAZURA, CENTRUM JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ DLA POLONII I CUDZOZIEMCÓW UMCS, „JĘZYK-KULTURA-SPOŁECZEŃSTWO” (RED. SERII JAN MAZUR), WYDAWNICTWO UMCS, LUBLIN 2009.

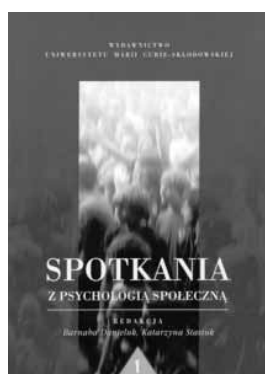
CENNA INICJATYWA WYDAWNICZA MŁODYCH LUBELSKICH PSYCHOLOGÓW

„SPOTKANIA Z PSYCHOLOGIĄ SPOŁECZNĄ”

Jedną z pięknych prze-
strzeni uczestnictwa
w życiu naukowym mło-
dej kadry Uniwersytetu Marii Cu-
rie-Skłodowskiej, a także studentów
o zacięciu badawczym, wydaje się
tom pierwszy „Spotkań z psycho-
logią społeczną”, pod red. Barna-
by Danieluka i Katarzyny Stasiuk,
opublikowany przez naszą uczel-
nianą oficynę wydawniczą. W tejże
książce, stanowiącej pokłosie na-
ukowości drugich „Lubelskich Spo-
tkań z Psychologią Społeczną” (zor-
ganizowanych w roku 2008 przez
Zakład Psychologii Społecznej wraz
ze Studenckim Kołem Naukowym
„Quaero”), młodzi autorzy mogli
znacznie rozwinąć tematy swych
referatów konferencyjnych.

Motywy przewodnim publika-
cji stała się chęć ukazania procesu
przechodzenia od budowania i in-
terpretowania teorii psychologicz-
nych do ich praktycznego zasto-
sowania. Walorem tomu jest jego
różnorodność, jak wskazuje w swej
opinii wydawniczej prof. dr hab.
Grażyna Ewa Kwiatkowska, kierow-
nik Zakładu Psychologii Społecznej
Instytutu Psychologii UMCS, czu-
wająca od początku nad prawidłowo-
ścią realizacji projektu wydawni-
czego młodych badaczy związanych
z naszą Uczelnią. Różnorodność ta
wynika z użycia odmiennych per-
spektyw teoretycznych ujmowa-
nia dynamiki współczesnego życia
społecznego, a także z odmienności
temperamentu badawczego młodych
psychologów społecznych.

Wojciech Kulesza, Michał Jaśkie-
wicz, Michał Zawadzki, Maja Bar-
ska, Barnaba Danieluk, Małgorzata

**SPOTKANIA
Z PSYCHOLOGIĄ
SPOŁECZNĄ, POD RED.
BARNABY DANIELUKA
I KATARZYNY STASIUK,
T. 1, WYD. UMCS,
LUBLIN 2009.**

Gamian-Wilk, Kinga Lachowicz-
Tabaczek, Marcin Wnuk, Mate-
usz Hędzielek, Oleg Gorbaniuk,
Grzegorz Krzyszycha, Anna Kru-
likowska, Paweł Miasek, Michał
Wiechetek, Marek Jarosz i Jakub
Pawlikowski (w kolejności zamiesz-
czonych w tomie tekstów) uzyska-
li w ten sposób szansę zabrania
głosu w dyskusji „nad kierunkami
rozwoju refleksji w zakresie psy-
chologii społecznej oraz jej od-
działywania na sposób rozumie-
nia różnych zjawisk społecznych”
– według stwierdzenia Pani Profe-
sor Kwiatkowskiej. Miejmy nadzie-
ję, że książka dotrze do szerokiego
kręgu czytelników, pośród których
nie powinno zabraknąć psycholo-
gów, pedagogów, lekarzy, socjolo-
gów czy choćby polityków.

Lech Maliszewski

PROMOCJA KSIĄŻKI

„TAM NA PODLASIU II. TRADYCJE PODLASKIEJ OBRZĘDOWOŚCI”

30 stycznia w Woli Osowińskiej (pow. Ra-
dzyń Podlaski) odbyła się promocja książki
„Tam na Podlasiu II. Tradycje podlaskiej
obrzędowości”, w której wzięli udział redaktorzy
tomu – prof. dr hab. Jan Adamowski i dr Marta
Wójcicka (pracownicy Zakładu Kultury Polskiej
Instytutu Kulturoznawstwa UMCS) oraz auto-
rzy artykułów – dr Katarzyna Smyk (UMCS),
dr Tomasz Rokosz (Akademia Podlaska w Siedl-
cach). Wstęp do spotkania promocyjnego stano-
wiły wygłoszone przez Martę Wójcicką i Andrzeja
Sara (pracownika Wojewódzkiego Ośrodka Kul-
tury w Lublinie) referaty: „Tradycja dla współcze-
sności – wartości i funkcje kultury ludowej” oraz
„Udział zespołów ludowych i grup artystycznych
w zachowaniu tradycji”.

Książka „Tam na Podlasiu II. Tradycje podla-
skiej obrzędowości” jest kontynuacją badań, zapo-
czątkowanych przez prof. dr hab. Jana Adamow-
skiego, które ujrzały światło dzienne w postaci
książkowej w 1994 r. „Tam na Podlasiu, Pieśni lu-
dowe z gminy Borki i ich wykonawcy”. Jest ona
próbą opracowania części z bogatych tradycji ob-
rzędowości południowego Podlasia, które pre-
zentowane były podczas trzech sesji naukowych,
zorganizowanych przy współpracy z Gminnym
Ośrodkiem Kultury w Borkach, z siedzibą w Woli
Osowińskiej. Zarówno książka, jak i organizowa-
ne corocznie przez Zakład Kultury Polskiej UMCS
konferencje adresowane są do osób zainteresowa-
nych poznaniem dziedzictwa kulturowego regio-
nu – nauczycieli, członków towarzystw regional-
nych, pracowników instytucji kultury itp. Książka
składa się z czterech części: Południowe Podlasie
jako subregion kulturowy, W kręgu obrzędowo-
ści rodzinnej, Elementy obrzędowości dorocznej
oraz Kultura tradycyjna południowego Podlasia
w działalności kulturalno-oświatowej. Autorami
artykułów zamieszczonych w publikacji są pra-
cownicy Zakładu Kultury Polskiej Uniwersytetu
Marii Curie Skłodowskiej (prof. dr hab. Jan Ada-
mowski, dr Katarzyna Smyk, dr Marta Wójcicka,
dr Mariola Tymochowicz, mgr Agnieszka Ko-
ściuk), pracownicy innych zakładów UMCS (prof.
dr hab. Halina Pelcowa), innych uczelni (dr Beata
Wałęciuk-Dejneka, dr Tomasz Rokosz) oraz stu-
denci i absolwenci kulturoznawstwa UMCS (mgr
Agnieszka Łużyńska, Natalia Matejczuk). (mw)

POMIĘDZY BIAŁORUSIĄ I POLSKĄ

DRAMATURGIA SIARHIEJA KAWALOWA

Prof. dr hab. Siarhiej Kawalow

Z okazji 20-lecia twórczości dramatopisarskiej Siarhieja Kawalowa ukazał się nakładem Wydawnictwa „Knihazbor” (Mińsk) zbiór artykułów poświęconych twórczości tego cenionego na Białorusi i poza jej granicami dramaturga, który jest autorem ponad 20 dramatów dla dorosłych i dzieci. Sztuki tego autora były wystawiane (około 100 premier) nie tylko na Białorusi, ale także za granicą (Rosja, Ukraina, Polska, Słowacja).¹ Spod jego pióra wyszły ponadto, zwłaszcza we wcześniejszym okresie jego twórczości, interesujące utwory poetyckie i prozatorskie. Ważne miejsce w życiu S. Kawalowa zajmuje także działalność badawcza i dydaktyczna. Jest on znakomitym badaczem literatury starobiałoruskiej i polsko-białoruskich związków literackich, profesorem Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego w Mińsku, a od 1994 roku Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Autorki przedmowy do prezentowanego zbioru artykułów – L. Hramyka i I. Lappo – stwierdzają, iż w ciągu ostatniego dwudziestolecia

zmieniło się na Białorusi „oblicze teatru, powoli, aczkolwiek nieubłagalnie dochodzi do zmiany generacji reżyserów i krytyków. Ten jubileuszowy zbiór artykułów, recenzji i wywiadów nie jest prostą laurką ku czci wcale jeszcze nie sędziwego i wyraźnie nie gotowego do spoczynku na laurach dramaturga, który nadal prowokuje krytyków do nierozważnych niekiedy sądów – chociaż starannie unika wszelkich prowokacji, oburza purystów – chociaż pragnie tylko wzbogacić kulturę białoruską, wprowadzając do niej to, co tam od zawsze było, czy też powinno być”.²

Prezentowana książka zbudowana jest z trzech części. Na część pierwszą składają się artykuły (20) krytyczno-literackie. „Jest to próba uchwycenia istoty pisarstwa Kawalowa, zdefiniowania go i zaszkladkowania”.³

Część druga zbioru to przedruki recenzji wystawionych sztuk S. Kawalowa oraz innych publikacji prasowych (56). Prezentowane są tu zróżnicowane, często wykluczające się nawzajem opinie krytyków teatralnych. Teksty zamieszczono

ne w tej części zbioru uwidaczniają zarówno stan krytyki teatralnej w Polsce i na Białorusi, jak i pokazują różnice w podejściu do pisania o teatrze w obu tych krajach.

W części trzeciej zbioru zamieszczono wybrane wywiady (12) z S. Kawalowem, przeprowadzone zarówno na Białorusi, jak i w Polsce.

„Z tych trzech rozdziałów powstała nadzwyczaj ciekawa i pouczająca książka o współczesnym teatrze białoruskim, o konflikcie estetycznym między kulturą polską i białoruską, o głębokiej wewnętrznej koherencji tych kultur, świadectwem czego jest rozpięta między Polską a Białorusią twórczość Siarhieja Kawalowa”.⁴ Prezentowaną publikację uzupełniają: wykaz dramatów S. Kawalowa, obszerna bibliografia, dotycząca jego twórczości dramaturgicznej, oraz wybrane zdjęcia z wystawionych sztuk teatralnych.

Książka, którą zaprezentowałem, warta jest niewątpliwie większej uwagi niż zaledwie kilkuakapitowe omówienie.

prof. dr hab. Michał Sajewicz

¹ Warto przypomnieć, iż prapremiera sztuki S. Kawalowa *Zmęczony diabeł* odbyła się w 1997 roku w Teatrze im. Juliusza Osterwy w Lublinie (reżyseria, scenografia i opracowanie muzyczne – Rid Talipow, tłumaczenie – Michał Sajewicz). Inne sztuki tego dramaturga wystawiano w Lublinie w ramach odbywających się w tym mieście Konfrontacji Teatralnych.

² L. Hramyka, I. Lappo, *Przedmowa* [w:] *Pamiń Bielarussiu i Palszczaj. Dramaturhija Siarhieja Kawalowa // Pomiędzy Białorusią i Polską. Dramaturgia Siarhieja Kawalowa*, [red:] A. Liopa, A. Borowiec, Mińsk 2009, s. 10.

³ *Ibidem*. Więcej o twórczości dramaturgicznej S. Kawalowa w *Bielaruskaja litaratura* (podręcznik do klasy XI szkół białoruskich), red. Z. P. Mielnikawa, H. M. Iszczanka, Mińsk 2009.

⁴ *Ibid.*, s. 11.

NOWE KSIĄŻKI

Halina Ludorowska: Adieu, NRD! Biografie pisarzy z perspektywy postenerdowskiej

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka profesor UMCS Haliny Ludorowskiej (Instytut Germanistyki), prezentująca mało znaną w Polsce literaturę autobiograficzną pisarzy z byłej NRD. W pierwszej części, zawierającej studia historyczno-literackie, autorka wnikliwie analizuje pojęcie literatury (z) NRD i szkicuje rozwój gatunku autobiografii przed i po przełomie roku 1989. W drugiej części zostają poddane dokładnej analizie wybrane utwory pisarzy z byłej NRD (Christoph Hein, Christa Wolf, Günter de Bryun, Günter Kunert). Ich obrachunek z przeszłością i osobista wizja historii ujęte są w zróżnicowane narracyjne formy – pamiętniki, eseje, literaturę wspomnieniową czy prozę autobiograficzną. Szczególne walory publikacji to szeroka panorama historyczno-literacka, przybliżenie niedocenianej w Polsce literatury „postenerdowskiej” oraz pośredniczenie między polską a niemiecką humanistyką przez dyskusję nad aktualnymi pojęciami i zjawiskami z dziedziny literaturoznawstwa.

W lutym 2010 nakładem Wydawnictwa Universitas ukazała się książka dr Katarzyny Smyk – pracownika Zakładu Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS. Książka nosi tytuł „Choinka w kulturze polskiej. Symbolika drzewka i ozdób”.

Bożonarodzeniowa choinka i jej ozdoby są znakami symbolicznymi o wieloplanowych sensach,

różnorodnej motywacji i funkcjach. Współczesny Polak przypisuje im przede wszystkim funkcje estetyczne. Jednakże odgrywają one również rolę przedmiotów o funkcji religijnej, w pierwszym rzędzie związanych z chrześcijaństwem, gdyż świąteczna jodełka stała się symbolem narodzenia Chrystusa oraz rajszych drzew. Zwyczaj choinki powstał z ludowych obyczajów o funkcji magicznej, dlatego świąteczna jodełka i jej detale zachowały i tę najbardziej archaiczną funkcję. Jest więc choinka drzewkiem ofiarowanym Bogu i przodkom w zamian za błogosławieństwo, urodzaj, obfitość, zdrowie i szczęście w miłości. Chroni dom i jego mieszkańców przed działaniem złych duchów. Ubrane zielone drzewko staje się więc jedną z licznych w kulturze europejskiej i pozaeuropejskiej konkretyzacji drzewa kosmicznego i drzewa życia. Te i wiele innych znaczeń opisuje autorka w książce-leksykonie symboliki choinkowej. Książka rekonstruuje sposób potocznego myślenia współczesnego Polaka przez pryzmat jego wyobrażenia bożonarodzeniowej choinki wedle zasady: „pokaż mi swoją choinkę, a powiem Ci, kim jesteś”. Pisząc o tradycyjnej i współczesnej choince, odtworzono więc nie tylko obraz choinki, ale także portret jej kreatora, skupiając się na zasadniczym dla humanisty zagadnieniu: jakimi wartościami kieruje się współczesny Polak, definiując swoje miejsce w świecie.

ŚWIATOWY DZIEŃ KSIĄŻEK I PRAW AUTORSKICH W KSIĘGARNI UMCS

23 kwietnia obchodzony będzie Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich. Ustanowiony w 1995 roku przez UNESCO ma na celu promocję czytelnictwa i ochronę własności intelektualnej prawem autorskim.

Święto promować ma dwie wartości: książki, których czytanie daje indywidualne, estetyczne i emocjonalnie pozytywne doznania oraz prawa autorskie, bez których funkcjonowania książek nie byłoby w ogóle.

U podstaw pomysłu Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich legło przypomnienie znaczenia książki w edukacji kulturalnej społeczeństwa i zarazem oddanie należnych praw twórcom.

Pomysł organizacji tego święta zrodził się w Katalonii. W 1926 roku wystąpił z nim wydawca Vicente Clavel Andres. 23 kwietnia jest hucznie obchodzonym świętem narodowym, jako dzień jej patrona – św. Jerzego. Zgodnie z długą tradycją obdarowywano w ten dzień kobiety czerwonymi różami, mającymi symbolizować krew pokonanego przez św. Jerzego smoka. Z czasem kobiety zaczęły odwzajemniać się mężczyznom podarunkami w postaci książek.

23 kwietnia to również symboliczna data dla literatury światowej. W tym dniu zmarli: Miguel de Cervantes, William Shakespeare oraz Inca Garcilaso de la Vega. Na ten dzień przypada również rocznica urodzin lub śmierci innych wybitnych pisarzy, np. Maurice'a Druona, Halldora Laxnessa, Vladimira Nabokova, Josepa Pla i Manuela Mejia Vallejo.

Wszyscy odwiedzający Księgarnię w tym dniu będą mogli liczyć na 10% rabatu przy zakupie książek oraz prezenty i niespodzianki.

Ryszard Bania

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka dr Jolanty Pacyniak z Instytutu Germanistyki UMCS pt. **Das Werk von Karl Emil Franzos im Spannungsfeld der Kulturen Galiziens: Ein Spiegelbild des zeitgenössischen Diskurses**.

Franzos, austriacki pisarz i publicysta pochodzenia żydowskiego, opisywał XIX-wieczną Galicję jako „Halb-Asien” (pół-Azję), wartościując z narodowo-niemieckiej perspektywy zamieszkujące ją narodowości i rasy. Monografia ukazuje Franzosa jako twórcę, który nie wychodzi poza struktury myślenia swojej „grupy odniesienia”, czyli Niemców – do identyfikacji z tożsamością niemiecką bowiem dążył Franzos jako Żyd z wielonarodowościowej monarchii Habsburgów. Opierając się na współczesnej imagologii komparatystycznej, autorka publikacji analizuje negatywny obraz Polaków i Żydów, powielający ówczesne stereotypowe wyobrażenia kolportowane przez prasę niemiecką oraz przedstawia pozycję Franzosa w rozwijającym się wówczas intensywnie zideologizowanym niemieckim dyskursie narodowym.

TANIEC, ŚPIEW, ŻYWIOŁ

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO UMCS

Każdy występ Zespołu to spektakl tańca, śpiewu i muzyki. Okraszony humorem, młodzieńczym zapałem i przybrany mieniącymi się kostiumami na długo zapada w pamięć widzom i gromadzi widownię już od kilku pokoleń.

Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie powstał w 1953 r. i jest najstarszym studenckim zespołem artystycznym UMCS, założonym przez dyrektora seniora i choreografa mgr. Stanisława Leszczyńskiego, starszego wykładowcę Centrum Kultury Fizycznej UMCS. Obecnie funkcję dyrektora, kierownika artystycznego i choreografa pełni mgr Lech Leszczyński, starszy wykładowca CKF UMCS.

W roku 2010 obchodzimy 57. urodziny Zespołu, przez który przewinęło się ponad 7000 studentów. Wielu wychowanków zostało kierownikami ponad 40 zespołów folklorystycznych w różnych zakątkach kraju m.in. Zespołu Pieśni i Tańca „Zamojszczyzna” w Zamościu, Zespołu Tańca Ludowego „Zwierzyniaci” w Zwierzyńcu czy Dziecięcego Zespołu Tańca Ludowego „Ryki”.

W 2009 i 2010 roku Zespół Tańca Ludowego UMCS odbył 57 koncertów (8 za granicą, 49 w kraju)

i spędził 374 godziny w trasie koncertowej.

Koncertował w Lublinie, m.in. z okazji 65-lecia UMCS oraz inauguracji roku akademickiego 2009/2010, otwarcia Studium Folklorystycznego dla Instruktorów Zespołów Polonijnych, rozpoczęcia Lata Polonijnego w Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polonii i Cudzoziemców, 440. rocznicy podpisania Unii Polsko-Litewskiej „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”, podczas Międzynarodowego Sympozjum ISSHAC NA Wydziale Chemii UMCS oraz XII Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kreatywność i przedsiębiorczość w projałosciowym myśleniu i działaniu – Activity 2009”, z okazji 20-lecia istnienia organizacji studenckiej Erasmus Student Network, 69. rocznicy Zbrodni Katyńskiej, 20-lecia działalności Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kraju, 90. rocznicy powstania Policji, IX Walnego Zjazdu CIOFF – Stowarzyszenia – Polska, 500. rocznicy nadania prawa miasta Czemierni-

kom, obchodów 200. rocznicy potyczki ułanów Księstwa Warszawskiego z wojskami austriackimi.

Występował również w Leżajsku, Świdniku, Białej Podlaskiej, Drelocie, Sawinie, Sandomierzu, Staszowie, Opatowie i Bychawie.

Wieloletnia współpraca Zespołu z Teatrem Muzycznym w Lublinie zaowocowała w 2009 roku udziałem w przedstawieniu oper „La Traviata” Giuseppe Verdiego oraz „Straszny Dwór” Stanisława Moniuszki.

Od 36 lat w lipcu organizowane jest Studium Folklorystyczne dla Instruktorów Zespołów Polonijnych w Lublinie pod patronatem ZTL UMCS. Studium szkoli instruktorów-choreografów zespołów polonijnych na świecie.

Zespół Tańca Ludowego UMCS w bieżącej działalności oraz w upowszechnianiu osiągnięć artystycznych, kulturalnych i pedagogicznych polskiego folkloru wspiera Stowarzyszenie Przyjaciół i Wychowanków Zespołu Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Dziękujemy wszystkim sympatykom Zespołu Tańca Ludowego UMCS, za obecność podczas naszych wspólnych spotkań, za ich wielki entuzjazm i serdeczność dla naszej pracy oraz za wspólne przeżycia artystyczne, patriotyczne i edukacyjne podczas koncertów Zespołu. Dzięki tak wiernym odbiorcom możemy przez muzykę, taniec i śpiew upowszechniać polski folklor – naszą tożsamość i dziedzictwo narodowe oraz czerpać z pracy i członkostwa w Zespole wiele radości i satysfakcji.

Dominika Lesiuk

Zdjęcie z koncertu w Białej Podlaskiej w dniu 31.01.2010 roku

Fot. Dominika Lesiuk

„SREBRNE OGRODY” – WIECZÓR POEZJI PROF. STANISŁAWA POPKA

Ulice pokryte białym, skrzypiącym śniegiem, drzewa przybrane w szklane garnitury, delikatne gwiazdki spadające na głowy przechodniów – tak odświeżnie i jeszcze noworocznie wyglądał Lublin 14 stycznia 2010 roku. Słowem: srebrne ogrody. Jak się okazało nie jedynie tego wieczoru.

Przyjaciele, znajomi, lubelscy literaci, pracownicy naukowcy i studenci zebrał się w auli Wydziału Pedagogiki i Psychologii, by przyjrzeć się metaforycznym srebrnym ogrodom. Tym, którym kształt w swojej poezji nadał profesor Stanisław Popka, na co dzień, od ponad 30 lat pracownik Instytutu Psychologii UMCS; na przestrzeni lat jego dyktando, prodziekan i dziekan Wydziału; psycholog twórczości i sztuki, psycholog różnic indywidualnych. Ceniony Autor wielu monografii, kilkaset rozpraw i artykułów naukowych, redaktor kilkunastu książek, a także redaktor naczelny *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*, Sekcji „J”; znany również szerokiemu gronu jako twórca Kwestionariusza Twórczego Zachowania KANH.

Okazało się, że sztuka w życiu Profesora Popka obecna jest pod wieloma postaciami, zgłębiał jej tajniki, studiując historię sztuki oraz wychowanie plastyczne. Obecna jest nie tylko od strony teoretycznej – tworzy ją i to na wielu płaszczyznach od ponad 50 lat.

Profesor jest również cenionym poetą i prozaikiem – członkiem Lubelskiego Oddziału Związku Literatów Polskich. Publikował w kilkunastu czasopiśmie literackich i almanachach. Jego wiersze można również znaleźć w 9 wydanych tomach poezji: *Wymiary czasu* (1994), *Ku brzegom Styksu* (1996), *Wenus leżąca* (1996), *Tryptyk z Michałem Aniołem* (1997), *Ptakom błękitnym* (1999), *Odłony Rzymskie* (2000), *Maski podrózne* (2001), *Srebrne*

ogrody (2003), *Polityk czasu. Wybór poezji* (2006).

Duch poezji, w takt rozbrzmiewającej w wierszach muzyki Chopina, Ravela, Paganiniego, przeniósł gospodarzy i gości do krainy, w której każdy mógł poczuć się jak *Pielgrzym*:

Tułac

w zgrzebnym łachmanie
bogaty w ostateczność
myśli
w błękit nieba
w wolność odlotu
i odlot do kresu marzenia.
Pielgrzym chwili.

Z historii odkryć

Odkryto Troję
Psią Gwiazdę
i Drogę Mleczną,
wirusa HIV,
siedem wątpliwych oryginałów
Mony Lisy,
biegun północny,
zbroję Gotów
i ruiny Niniwy...
Nie zdołano odkryć
źródeł głupoty
mędrców
ani zielonych Ogrodów Edenu...

W tę podróż po wspólnym dla wszystkich, a także prywatnym świecie Poety-Profesora Stanisława Popka zabrali zgromadzonych członkowie stawiającego pierwsze kroki Studenckiego Teatru Opętanych Pseudo-Artystów STOPA w składzie: Katarzyna Czuba, Dominika Piwowawczyk, Magdalena Grzebalska, Witold Łobejko, Bartosz Pietrzyk prowadzonego przez reżyserkę całego widowiska mgr

Urszulę Bylicę z Zakładu Pedagogiki Kultury.

Na zakończenie sam Autor, czytając swoje wiersze po raz wtóry, przeniósł zgromadzonych do swojego kraju lat dzieciennych i młodzieńczych: krainy matczynych dłoni, pierwszych fascynacji i miłości, zadumanych drzew i gruszy stuletnich, rozsłochanych gór.

Atmosfera, która udzieliła się wszystkim obecnym, sprawiła, że mimo późnych godzin nie mieli ochoty opuszczać auli przy ul. Narutowicza. I to nie z powodu siarczystego mrozu za oknem.

Takie to „Rozmowy ze sztuką i o sztuce” wiedziono na Wydziale Pedagogiki i Psychologii nie pierwszy już raz.

Anna Bieganowska

ROBERT KUŚMIROWSKI W BRUKSELI

Robert Kuśmirowski – znany w kraju i na świecie multimedialny artysta i performer, na co dzień pracownik Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego UMCS, został zaproszony do współudziału w przygotowaniu wystawy prezentującej Lublin i Lubelszczyznę w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Niecodzienną ekspozycję można było oglądać w przestrzeni wystawowej na trzeciej kondygnacji PE w dniach 22–25 lutego 2010 roku.

ROBERT KUŚMIROWSKI

(ur. 1973 w Łodzi) ukończył Wydział Artystyczny UMCS w 2003 roku. Od czasów studiów związany jest z Galerią Białą w Lublinie, prowadzoną m.in. przez prof. Jana Grykę, oraz z Fundacją Galerii Foksal w Warszawie. Wystawiał w renomowanych galeriach w kraju, m.in. w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie, Bunkier Sztuki w Krakowie i w Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki oraz na świecie, m.in. w Stanach Zjednoczonych, Francji, Niemczech, Wielkiej Brytanii i Italii.

Pomysł na promocję Lubelszczyzny był owocem wspólnych uzgodnień Urzędu Miasta Lublin, Urzędu Marszałkowskiego oraz Biura Poselskiego prof. Leny Kolarskiej-Bobińskiej – jednej z dwójki – obok prof. Mirosława Piotrowskiego – europosłów reprezentujących Lubelszczyznę na forum PE. Obok instalacji Roberta Kuśmirowskiego na wystawę zostały prezentacje przygotowane przez oba urzędy. Na telebimach zaprezentowano fotosy i filmy z wydarzeń kulturalnych odbywających się w mieście, tj. Noc Kultury i Jarmark Jagielloński (UM Lublin), natomiast na drugim telebimie zgromadzeni mogli podziwiać krajobrazy i miejsca godne odwiedzenia w regionie (Urząd Marszałkowski). Płomiennym przemówieniem na temat walorów Lubelszczyzny i tradycji wielokulturowości regionu wystawę otworzył prof. Jerzy Buzek, przewodniczący Parlamentu Europejskiego. Nie był to jedyny akcent lubelski w Brukseli w tym czasie. Kilka dni wcześniej w eleganckiej dzielnicy miasta otwarto Dom Polski Wschodniej z intencją promowania regionów wschodniej Polski, w tym Lubelszczyzny w stolicy Europy.

Instalacja Roberta Kuśmirowskiego była zdecydowanie najciekawszym elementem tego przedsięwzięcia. Artysta przygotował wielobocznie

zamknięty obiekt w typie „małej architektury” wykonany z boazerii remontowanego właśnie Centrum Kultury przy ul. Peowiaków 12. Wyglądał on trochę anachronicznie w kontekście epatującej nowoczesnością architektury gmachu parlamentu. Jednak tylko pozornie. W ściankach tego kuriozalnego, przyciągającego uwagę obiektu, przywodzącego na myśl PRL-owski wnętrzański *design*, artysta umieścił okulary, przez które można było zajrzeć i zobaczyć siedem krótkich filmów przygotowanych w technologii 3D, które ukazywały samego autora pracującego jak rzemieślnik w warsztacie kowala, szewca, elektryka, tkacza czy drukarza. Wszystkie filmy nakręcone zostały w scenariach autentycznych lubelskich wnętrz i Starego Miasta. Efekt tej

realizacji polegał na skonstrastowaniu tego „co stare” (sama budowla, jak też tematyka filmów) oraz tego „co nowe” (technologia filmów). Obrazy wciągały swą uwodzącą poetyką starego kina ujętą w przestrzennej trójwymiarowej technice, a zarazem dyskretnie zaprezentowały uroki Lublina w konwencji fotoplastykonu. Jak przekonywał sam artysta, chodziło mu o podkreślenie wartości etosu pracy, a zwłaszcza rękodzieła, tak ważnego dla kultury „małych ojczyzn” i europejskiego dziedzictwa wielokulturowości. (p.m.)

Fot. Paweł D. Znamierowski

Zaproszeni goście:
Prorektor Stanisław
Michałowski, Prof. Andrzej
Kidyba, Konsul Honorowy
Republiki Federalnej
Niemiec w Lublinie, Prof.
Kazimierz Goebel, były
Rektor UMCS, Prof. Urszula
Bobryk, Dziekan Wydziału
Artystycznego UMCS

HIDDEN PLACES

UKRYTE MIEJSCA WZDŁUŻ VIA REGIA

W dniach 12–29 stycznia 2010 w Galerii Białej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego miała miejsce międzynarodowa wystawa studencka, będąca wynikiem współpracy Wydziału Artystycznego UMCS z Görlitzer Kulturservicegesellschaft mbH w niemieckim mieście Görlitz.

Współpraca ta dotyczyła Projektu Artystycznego pod nazwą „Hidden Places” zbierającego w młodych twórców z dziesięciu krajów leżących wzdłuż dawnej Drogi Królewskiej Via Regia. Przed wiekami Via Regia – Droga Królewska łączyła Europę Zachodnią i Wschodnią, stanowiąc szlak wymiany handlowej i kulturalnej. W ramach kandydowania do Europejskiej Stolicy Kultury miasto Görlitz-Zgorzelec oparło na tym temacie swoje motto: „Dialog Horyzontów”, a Via Regia stała się symbolem nowoczesnej Europy i europejskiego procesu zjednoczeniowego. Od momentu swojej nominacji do Europejskiej Drogi Kultury w roku 2005 Via Regia przeżywa swój renesans jako łączy, którym płyną dziś wiedza i kultura.

Studenci, wybrani do projektu „Hidden Places” w wyniku konkursu, spotkali się w Görlitz w sierpniu 2009 roku na 14-dniowych warsztatach, w trakcie których zmierzili się artystycznie ze znanymi i zapomnianymi, ale też nowymi miej-

scami kultury miejskiej w Görlitz-Zgorzelcu. Powstały przy tym prace fotograficzne i wideo, stanowiące nowe spojrzenia na zastaną architekturę. Lublin reprezentowali studenci kierunku grafika – Agata Poniatowska i Radosław Respond, którzy tajniki fotografii zgłębiali pod kierunkiem dr. Marcina Marona.

Projekt „Hidden Places” objęty jest patronatem Rady Europy i wspierany przez Fundację Kultury Wolnego Kraju Saksonii. Koordynatorem projektu ze strony niemieckiej jest pan Tinko Fritsche-Treffkorn. Wystawa prezentowana w styczniu w Lublinie odbyła się już w grudniu w niemieckim Zgorzelcu i jako pokaz objazdowy będzie miała 11 odsłon w 6 krajach: Polska (Lublin, Kraków, Wrocław), Niemcy (Zgorzelec, Essen, Lipsk, Erfurt), Ukraina (Kijów), Belgia (Bruksela), Francja (Poitiers), Hiszpania (Santiago de Compostela).

Wystawa odbyła się w Sali Galerii Białej dzięki uprzejmości dyrektora biblioteki Zofii Ciuruś i pomocy Pawła Znamierowskiego.

Fot. Paweł D. Znamierowski

Prorektor UMCS Stanisław Michałowski

Na wernisażu w dniu 12 stycznia 2009 gości powitały: wicedyrektor Joanna Chapska oraz ad. Alicja Snoch-Pawłowska, organizator wystawy z ramienia Wydziału Artystycznego UMCS.

Swoją obecnością uroczystość uświetnili: Rektor Stanisław Michałowski, Prof. Andrzej Kidyba, Konsul Honorowy Republiki Federalnej Niemiec w Lublinie, Prof. Kazimierz Goebel, były Rektor UMCS, Prof. Urszula Bobryk, Dziekan WA UMCS oraz Prof. Artur Popek, Dyrektor Instytutu Sztuk Pięknych WA UMCS.

UNIWERSYTECKA STUDENCKA PORADNIA PRAWNA (WPJA)

Uniwersytecka Studencka Poradnia Prawna przy Wydziale Prawa i Administracji funkcjonuje od 2001 roku. Trwające dwa semestry zajęcia są ściśle związane z programem studiów prawniczych. Za zaliczenie przedmiotu student otrzymuje 8 punktów ECTS. Nabór do Poradni odbywa się w formie zapisów elektronicznych pod koniec roku akademickiego, później prowadzone są kwalifikacje do poszczególnych sekcji Poradni.

Celami działania Poradni są: edukacja studentów Wydziału oraz nieodpłatne świadczenie pomocy prawnej ubogim.

Pomoc prawna świadczona przez studentów Poradni to pisemne przedstawianie opinii oraz przygotowywanie projektów pism procesowych.

W ramach Poradni studenci wyższych lat studiów prawniczych udzielają porad prawnych

w sekcjach: prawa cywilnego, prawa pracy, prawa administracyjnego, prawa finansowego oraz prawa karnego ds. przemocy w rodzinie. Dla studentów Poradni prowadzony jest wykład z etyki zawodów prawniczych uwzględniający specyfikę pracy klinicznej.

Corocznie studenci Poradni uczestniczą w dwóch ogólnopolskich konferencjach poświęconych klinicznemu nauczaniu prawa i w organizowanych przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych szkoleniach i warsztatach.

Adres:

Uniwersytecka Studencka Poradnia Prawna przy Wydziale Prawa i Administracji UMCS w Lublinie

ul. Radziszewskiego 17 p. 3
Tel./fax: (81) 537 58 22 wew. 102

Przyjmowanie spraw:

pn., wt., czw., pt.: 10.00- 13.30
śr.: 12.00-15.30

STOP STUDENCKIE TARGI ORGA- NIZACJI POZA- RZĄDOWYCH

3 marca w rektoracie odbyły się Studenckie Targi Organizacji Pozarządowych (STOP). Organizatorem targów skierowanych do studentów lubelskich uczelni był AIESEC Polska Komitet Lokalny Lublin. Celem STOP było zachęcenie młodych osób do pracy wolontariackiej oraz zapoznanie studentów z ofertą i działalnością sektora NGO. Targi wywołały wśród studentów duże zainteresowanie. Każda organizacja oferowała coś innego, oryginalnego. W targach wzięły udział te organizacje, które proponują młodym ludziom realizację swoich zainteresowań i pasji na drodze wolontariackiej. Były to: Fundacja Nasza Szkoła, Instytut Rozwoju Zasobów Ludzkich, Fundacja Promocji Europejskiej, Fundacja Inicjatyw Menedżerskich, AIESEC, Amnesty International, Stowarzyszenie „mali bracia Ubogich”.

STOP było wspaniałą okazją do poszerzenia wiedzy o możliwościach zawodowych, jakie stoją przed nami, co na dzisiejszym rynku pracy jest bardzo ważne. Było również okazją do wejścia w głąb siebie oraz swoistym przypomnieniem, że nasze dawanie daje nam prawdziwe szczęście i buduje poczucie naszej wartości.

Natalia Makolędra

REKRUTACJA DO PROGRAMU ERASMUS

W kwietniu i maju na wszystkich Wydziałach UMCS odbędzie się rekrutacja studentów na studia i praktyki zawodowe programu LLP/Erasmus w uczelniach partnerskich UE na rok akademicki 2010/11.

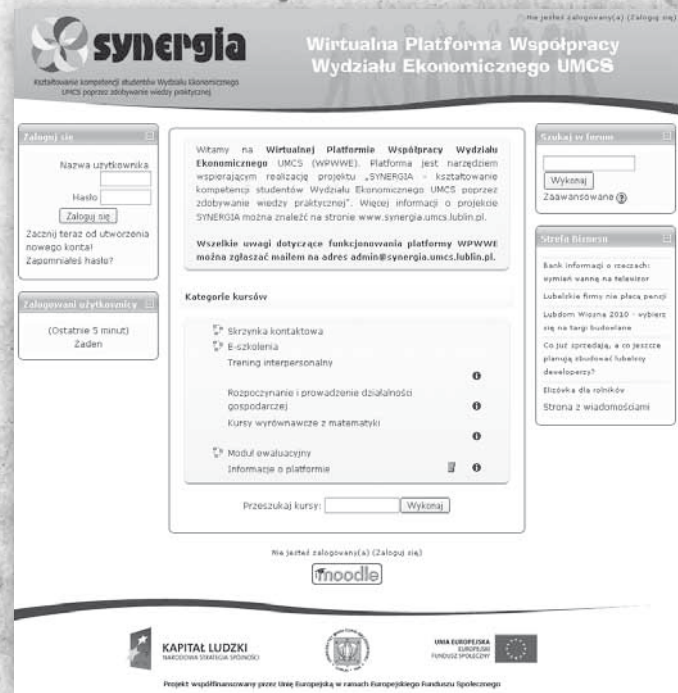
Rekrutacja dla studentów prowadzona jest przez wydziałowych koordynatorów programu i wyznaczone osoby w poszczególnych instytutach. Odpowiednie informacje dotyczące aktualnej oferty, kryteriów naboru, terminów i miejsca składania podań znajdują się na tablicach ogłoszeniowych wydziałów i na stronach internetowych Działu Współpracy z Zagranicą i Koordynacji Programów Międzynarodowych (<http://dwz.umcs.lublin.pl>). Tam można zapoznać się również z ogólnymi informacjami o programie i procedurą postępowania po zakończeniu kwalifikacji. Wszyscy zainteresowani studenci otrzymają uaktualnione Informatory o Programie Erasmus.

Rekrutacja powinna zakończyć się w czerwcu. Wcześniej jednak pracownicy Działu Współpracy z Zagranicą i Koordynacji Programów Międzynarodowych będą informowali zainteresowanych studentów o programie i praktyce realizacji części studiów za granicą podczas spotkań informacyjnych na wydziałach.

Ryszard Straszyński

Koordynator Uczelniany Programu LLP/Erasmus

PROJEKT SYNERGIA WIRTUALNA PLATFORMA WSPÓŁPRACY

26 lutego rozpoczęła funkcjonowanie Wirtualna Platforma Współpracy Wydziału Ekonomicznego UMCS (WPWWE). Jest ona narzędziem internetowym wspierającym realizację projektu „SYNERGIA – kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej”. Głównym celem WPWWE jest pełnienie funkcji „skrzynki kontaktowej” pomiędzy pracownikami, studentami, absolwentami Wydziału, a przedstawicielami przedsiębiorstw i instytucji wsparcia biznesu.

Platforma umożliwi organizację praktyk, staży, pomoże w pośrednictwie pracy dla studentów i absolwentów. Platforma WPWWE pełni też funkcję narzędzia wspomagającego proces ewaluacji projektu SYNERGIA przez dostarczanie statystyk na temat liczby uczestników projektu, dostarczanie informacji o dystrybucji elektronicznej wersji materiałów wspomagających realizację projektu, zbieranie opinii uczestników o wydarzeniach organizowanych w ramach projektu, dostarczenie informacji o stopniu dopasowania kompetencji studentów do potrzeb rynku pracy (ankiety elektroniczne).

Projekt „SYNERGIA - kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej” jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

POZA FINAŁEM AKADEMICKICH MISTRZOSTW POLSKI W FUTSALU

Od 1 do 3 lutego w Krakowie odbywał się turniej półfinałowy Akademickich Mistrzostw Polski w futsalu. Do zawodów awansowało pięć najlepszych drużyn z Akademickich Mistrzostw województwa lubelskiego, w których piłkarze AZS UMCS zajęli drugie miejsce (za Uniwersytetem Przyrodniczym).

Zawodnicy podczas meczu futsalu

SKŁAD REPREZENTACJI UMCS:

Trener: dr Tomasz Bielecki

Zawodnicy: Buczyński Krzysztof, Chmielnicki Mateusz, Drzewiecki Jakub, Góral Grzegorz, Jankowski Łukasz, Kramarz Wojciech, Myć Wojciech, Porzucek Paweł, Rutkowski Paweł, Turewicz Jakub, Wałęciuk Jarosław, Zapał Marcin

Trenera dr. Tomasza Bieleckiego i jego zawodników czekał emocjonujący turniej. Organizatorzy tak ułożyli terminarz gier eliminacyjnych, że mecze reprezentacji UMCS miały być rozegrane w zaledwie godzinnym odstępie czasu. Błąd naprawili trenerzy, którzy po długich negocjacjach doprowadzili do zmiany terminarza.

Turniej zaczął się niezwykle udanie dla podopiecznych trenera Bieleckiego. Pokonali Akademię Górniczo-Hutniczą (3:2) oraz Politechnikę Rzeszowską (3:2). W trzecim meczu grupowym ulegli jednemu z faworytów zawodów – Wszechnicy

Świętokrzyskiej z Kielc (0:1). Jednak piłkarze UMCS awansowali do drugiej fazy rozgrywek, podczas której miał rozegrać się mecz ze zwycięzcą ubiegłorocznego finału, Uniwersytetem Rzeszowskim oraz zespołem PWSZ Nowy Sącz. Mecz z zespołem z Podkarpacia okazał się decydujący. Po wyrównanym spotkaniu AZS UMCS przegrał 2:3 i stracił szansę na awans do finału Akademickich Mistrzostw Polski. Wygrany mecz z PWSZ Nowy Sącz (1:0) umożliwił wyłącznie grę o 5 miejsce krakowskiego turnieju. Bez presji gra się najlepiej, stąd podopieczni trenera Bieleckiego bez większych trudów pokonali Politechnikę Krakowską 5:1.

W turnieju półfinałowym rywale UMCS z lubelskiego podwórka zajęli drugie (UP Lublin) i czwarte miejsce (Politechnika Lubelska) i awansowali do finału AMP. Naszym piłkarzom pozostaje więc rewanż na otwartym boisku – najpierw Akademickie Mistrzostwa województwa lubelskiego, a następnie półfinał i może finał AMP.

Jakub Kosowski

STUDENT Z TYTUŁEM MISTRZOWSKIM

Co roku odbywają się Mistrzostwa Świata Seniorów i Mistrzostwa Świata Juniorów w Taekwondo ITF (narodowy sport i tradycyjna sztuka walki Korei).

Marcin Wronowski

Choć ostatnia edycja już za nami, warto zaznaczyć, że wśród 40-osobowego składu polskich zawodników znalazł się student naszej Uczelni.

Marcin Wronowski jest obecnie na V roku politologii i dziennikarstwa. Z klubem MKS Lewart Lubartów AGS związany jest od 1997 roku. W 2003 roku uzyskał I stopień Dan (najwyższy stopień zaawansowania i umiejętności zawodnika taekwondo), a trzy lata później zaczął podróżować po świecie, uczestnicząc w odbywających

się mistrzostwach świata (Rumunia, Słowacja, Włochy, Argentyna). Z końcem listopada Marcin Wronowski reprezentował Polskę na MŚ. – Wspólnie z czterema drużynowymi kolegami sięgnęliśmy po tytuł mistrzowski. W naszej grupie znalazła się niemal czołówka światowa. Udało się jednak zwycięsko przejść przez pojedynki m.in. z ekipami Puerto Rico, Irlandii i Norwegii. Obroniliśmy zdobyty 2 lata temu w Kanadzie tytuł Mistrzów Świata – podsumowuje student politologii. A my serdecznie gratulujemy! (ms)

SPORT TELEGRAM

AKADEMICKIE MISTRZOSTWA POLSKI

Snowboard

W dniach 1–3 marca 2010 r. na stoku Harenda w Zakopanem odbyły się Akademickie Mistrzostwa Polski w snowboardzie kobiet i mężczyzn.

Podopieczni trenera Jerzego Czerwińskiego zajęli 4 miejsce wśród wszystkich startujących uczelni, będąc jednocześnie drugim uniwersytetem. Indywidualnie najlepiej zaprezentowała się Anna Krzyżanowska, która uplasowała się na 6 miejscu w kategorii uniwersytetów. W tym roku powodów do zadowolenia nie mieli snowboardziści, którzy zajęli 9 miejsce w klasyfikacji uniwersytetów (36 miejsce w klasyfikacji ogólnej).

Narciarstwo alpejskie

Tuż po zawodach snowboardowych, w dniach 3–7 marca 2010 r., stok Harenda opanowali narciarze. Reprezentantki UMCS zajęły 8 miejsce wśród uniwersytetów, zaś ich koledzy ukończyli zawody na miejscu 7. Żadnemu z reprezentantów UMCS nie udało się także awansować do finału w slalomie gigancie oraz gigancie. Drobnym usprawiedliwieniem może być jedynie bardzo zły stan trasy, co było związane z rekordową liczbą zgłoszonych uczestników.

AKADEMICKIE MISTRZOSTWA WOJ. LUBELSKIEGO

Ergometr wioślarski kobiet i mężczyzn

W dniu 14 marca 2010 r. w hali Politechniki Lubelskiej odbyła się II runda zawodów w ergometrze wioślarskim. Zawody te miały być jedynie sprawdzianem przed kwietniowymi

Akademickimi Mistrzostwami Polski, jednak nie zostały potraktowane ulgowo przez naszych zawodników. Nie brakowało rekordów życiowych i najlepszych wyników w tym roku akademickim. Na uwagę zasługuje wynik Karoliny Ratajewskiej w wadze lekkiej (3:51,3) oraz Zofii Pietrzak w kategorii open (3:36,8). Wśród mężczyzn 2 miejsce w kategorii open i zajął indywidualnie Arkadiusz Grądkowski (3:00,9), któremu niewiele zabrakło do „złamania” magicznej bariery 3 minut. Drużynowo zawodniczki UMCS zajęły 2 miejsca, zaś zawodnicy – 3.

Piłkarska ręczna mężczyzn

Piłkarze ręczni UMCS pomiędzy meczami w II lidze rozgrywają także mecze w ramach rozgrywek międzyuczelnianych. Podopieczni trenera Mieczysława Grandy pewnie prowadzili po I rundzie. Udanie inaugurowali także II rundę pokonując KUL – 34:21 (17:9).

Futsal kobiet

Do tegorocznego systemu rozgrywek została włączona halowa piłka nożna kobiet. Ta dyscyplina bardzo dynamicznie rozwija się w środowisku akademickim, w tym także na Lubelszczyźnie. Do zawodów zgłosiło się aż pięć uczelni, w tym UMCS. Pierwsza część rywalizacji odbyła się 14 marca 2010 r. Podopieczni trenera Tomasza Bieleckiego rozegrały dwa mecze – przegrały z WSSP Lublin (0:5) oraz wygrały z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim (2:0). Drugi turniej odbędzie się pod koniec marca.

Koszykówka mężczyzn

Reprezentanci UMCS oczekują na decydujące starcie w grupie B. Podopieczni trenera Zdzisława Szabały mają już zapewniony awans do półfinału, jednak mecz z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim zdecyduje o półfinałowym rywalu naszych zawodników. Wygrana to gra z Uniwersytetem Przyrodniczym, zaś porażka spowoduje konieczność walki o finał z zespołem AWF Biała Podlaska, który ostatnio bardzo pewnie pokonał AZS UP Lublin.

Siatkówka kobiet

Praktycznie pewne 1 miejsca w grupie B są siatkarki UMCS. Podopieczne trenera Jacka Rutkowskiego wysoko pokonały Uniwersytet Przyrodniczy oraz KUL Stalowa Wola. W dwumeczu o 1 miejsce w województwie lubelskim zmierzą się z Uniwersytetem Medycznym. Tym samym, siatkarki UMCS zapewniły sobie awans do półfinału Akademickich Mistrzostw Polski, które odbędą się w Krakowie w dniach 23–25.01.2010 roku.

Siatkówka mężczyzn

Nieco gorzej radzą sobie nasi siatkarze. W hali AOS ulegli rywalom 1:3 (25:23, 24:26, 19:25, 20:25), jednakże mecz był nie-

zwykle zacięty. Podopieczni trenera Jacka Rutkowskiego zajęli tym samym 2 miejsce w grupie B z dorobkiem czterech zwycięstw i dwóch porażek. W dwumeczu o 3 miejsce w województwie zmierzą się z KUL. Bez względu na wynik tych spotkań awansowali także do półfinału Akademickich Mistrzostw Polski, które odbędą się w Lublinie w dniach 9–11.04.2010 r.

Jakub Kosowski

BAL POLITOLOGA

Wydział Politologii pożegnał tegoroczny karnawał organizowanym po raz dziesiąty Balem Politologa, który odbył się w nocy z 13 na 14 lutego 2010 roku. W tym roku integrowano się z najstarszym w Europie karnawałem w Wenecji. Goście mogli zakosztować włoskiej kuchni, potańczyć przy włoskich przebojach i ukoić duszę przy ariach operowych Pavarottiego. Rozstrzygnięto również konkurs na najlepsze przebranie wieczoru. Zwyciężczyni, dr Ewa Pietraś, otrzymała bilety do Teatru Muzycznego na operę Pucciniego. Odbył się także recital piosenek festiwalu w San Remo. Uczestnicy balu wykonywali znane szlagiery włoskie w polskiej wersji językowej. Bal zakończył się nad ranem, kiedy okazało się, że gondole pozostawione przed budynkiem przysypała gruba warstwa śniegu.

Anna Moraczewska

Fot. Tomasz Makowski

Od lewej: Anna Moraczewska, Tomasz Makowski, Kamila Kasperska, Maciej Moraczewski

Fot. Wojciech Gonet

Katarzyna Stachurska-Szczesiak

Fot. Wojciech Gonet

Od lewej góra: Ewa Pietraś, Agnieszka Czekirda, Tomasz Czekirda, Kamila Kasperska, Tomasz Makowski, Maciej Moraczewski, Anna Moraczewska, Małgorzata Oleksiuk, Patrycja Kęsik, Jakub Kęsik, Iwona Gruszka, Tomasz Gruszka; rząd pierwszy: Bogdan Borowik, Joanna Sobiesiak, Iwona Zielińska, Marek Zieliński

Fot. Maciej Moraczewski

Od lewej: Agnieszka Czekirda, Tomasz Czekirda, Małgorzata Gonet, Kamila Kasperska, Wojciech Gonet, Anna Moraczewska, Maciej Moraczewski, Małgorzata Oleksiuk, Maciej Oleksiuk, Patrycja Kęsik

Fot. Wojciech Gonet

Od lewej: Maciej Moraczewski, Ewa Pietraś, Andrzej Ziętek, Agata Ziętek, Anna Moraczewska, Marek Pietraś, Katarzyna Stachurska-Szczesiak, Justyna Misiągiewicz; z tyłu: Ireneusz Topolski, Justyna Topolska, Marcin Misiągiewicz